

Приватний заклад вищої освіти
«Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»
Факультет охорони здоров'я
Кафедра фармації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з освітньої роботи
ПЗВО «МКУ імені Пилипа Орлика»
Олена ПОЛІШКАРОВА

28 серпня 2025 року

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо написання і захисту
кваліфікаційної роботи
здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої
освіти
галузі знань І «Охорона здоров'я»
спеціальності І8 «Фармація, промислова
фармація»
за освітньою програмою «Фармація»

Миколаїв - 2025

УДК 615.014

Укладачі: Лук'янчук В.Д., Висоцька Л.В., Ігнатова Т.В.,
Нечипоренко В.Т, Редькіна Є.А.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фармації (Протокол
№ 1 від «26» серпня 2024 р.)

Методичні рекомендації щодо написання і захисту кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» за освітньою програмою «Фармація» /В.Д.Лук'янчук, Л.В.Висоцька., Т.В.Ігнатова., В.Т.Нечипоренко, Є.Р.Редькіна. Миколаїв : ПЗВО МКУ ім. П.Орлика, 2024. 59 с.

Методичні рекомендації характеризують зміст та послідовність етапів підготовки, написання, оформлення та захисту кваліфікаційної науково-дослідної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «магістр». Методичні рекомендації розроблені відповідно до пункту 15 статті 32 Закону України «Про вищу освіту» (від 01 липня 2014 року № 1556-VII зі змінами), з урахуванням вимог локальних регуляторних актів ПЗВО «МКУ імені Пилипа Орлика». Методичні рекомендації призначені для здобувачів другого освітнього рівня, що виконують кваліфікаційну роботу на здобуття другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» та викладачів-наукових керівників.

ЗМІСТ

1. Загальні положення про написання кваліфікаційної роботи.....	4
2. Програма роботи над кваліфікаційною роботою.....	6
3. Структура кваліфікаційної роботи	11
4. Визначення теоретичних основ дослідження	18
5. Збір фактичного матеріалу.....	19
6. Оформлення кваліфікаційної роботи	21
7. Допуск до захисту кваліфікаційної роботи.....	25
8. Захист кваліфікаційної роботи	29
9. Оцінювання кваліфікаційної роботи	30
10. Додатки.....	37

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Ступінь вищої освіти магістра відображає освітній рівень випускника, його готовність до науково-дослідної та науково-практичної діяльності. Ступінь магістра присуджується за результатами захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота магістра — це самостійне науково-дослідницьке або прикладне дослідження, яке виконує здобувач на завершальному етапі навчання. Вона засвідчує рівень теоретичної та практичної підготовки, вміння вирішувати професійні завдання, розробляти нові ідеї та є обов'язковою для отримання ступеня «магістр».

Кваліфікаційна робота виконується здобувачем вищої освіти за обраною темою з актуальних проблем медицини та фармації за матеріалами, зібраними за час навчання в магістратурі та у процесі науково-дослідної практики. Вона має підтвердити здатність виконавця самостійно здійснювати науковий пошук, використовуючи теоретичні знання і практичні навички, знаходити та формулювати проблеми, володіти методами та прийомами їх розв'язання, аналізувати та узагальнювати науково-практичну інформацію. Магістерська робота є результатом вивчення здобувачем конкретної дослідницької задачі з метою знаходження ефективних шляхів та засобів її розв'язання.

Представлені методичні рекомендації призначені для виконання кваліфікаційних робіт здобувачами факультету охорони здоров'я за спеціальністю «226 Фармація, промислова фармація» на здобуття кваліфікаційного рівня магістр.

Оформлення списку використаних джерел здійснено за ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Сукупність отриманих результатів у ході дослідження актуальної проблеми фармації дасть можливість визначити рівень науково-фармацевтичної кваліфікації випускника магістратури і засвідчить наявність в нього умінь і навичок самостійного розв'язання наукових задач та практичних ситуацій, тобто відповідність ступеню магістра.

Цей ступінь відображає, перш за все, освітній рівень випускника, його здатність до наукової, дослідницької та практичної роботи. Магістрант має не лише володіти знаннями основних наукових положень досліджуваної проблеми, але й уявленнями про методологію та організацію науково-дослідної роботи на усіх її етапах. Повинен демонструвати оволодіння професійними компетентностями, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Наукова методологія заснована на системному, тобто цілісному підході до досліджуваної проблеми, використанні методів аналізу і

синтезу, узагальнених наукових знаннях, логічних висновках. Тому під час виконання магістерської роботи використовуються комбіновані методи пізнання, які поєднують в собі теоретичні та експериментальні методи вивчення проблеми. Наукове дослідження базується на використанні чітко окреслених наукових понять, які не можна підміняти одне одним.

Найчастіше у магістерській роботі використовуються поняття: "*факт*" (подія або явище, що слугує підставою або підтвердженням гіпотези, характеризується достовірністю, новизною, значущістю); "*принцип*" (основне положення теорії, яке використовується для обґрунтування запропонованих підходів); "*проблема*" (узагальнена множинність сформульованих наукових питань, відповідних постановці та розв'язанню дослідницьких задач теоретичного та прикладного характеру, які вимагають отримання нових знань).

Все більше уваги приділяється розробці проєктів монографій, фармакопейних статей та переробці існуючої нормативної документації; удосконаленню методів визначення тотожності, чистоти і доброякісності сировини; лікарському ресурсознавству, пошуку нових більш ефективних комбінацій лікарських засобів із доказаною фармакологічною активністю, перегляд та відкриття нових видів біологічної активності лікарських засобів, розширення спектру їх застосування, та інше.

Кваліфікаційна робота виконується здобувачем вищої освіти самостійно, у тісному контакті з науковим керівником, який консультує та контролює виконання індивідуального плану, несе відповідальність за процес, якість, результати та своєчасність її виконання. Як правило, один раз на семестр магістрант звітується з приводу виконаної роботи та отриманих результатів на засіданні кафедри фармації. Окрім цього упродовж навчання у магістратурі здобувач має виступити з повідомленнями або доповідями на науково-практичних конференціях та мати на час захисту, як мінімум, 2 публікації з досліджуваної проблеми (тези доповідей, статті).

Кваліфікаційна робота виконується здобувачами 5 курсу та є завершальним етапом науково-дослідницького плану. Вона повинна носити комплексний характер та містити елементи фармакології, фармакогнозії, фармацевтичної хімії, організації та економіки фармації, а також клінічної фармакології з фармацевтичною опікою.

Слід зазначити, що кваліфікаційна робота характеризується ретельним *теоретичним опрацюванням* проблеми, *науковою спрямованістю дослідження, наявністю констатувального, формувального та контрольного експериментів, наявністю елементів новизни у розробці проблеми*. Кваліфікаційна робота – творча за своїм характером, вирізняється оригінальністю постановки проблеми і вибору методичного апарату, передбачає дотримання магістрантом основних вимог до її написання, оформлення та захисту.

Кваліфікаційні роботи після захисту розміщуються в електронному репозитарії університету.

2. ПРОГРАМА РОБОТИ НАД КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ РОБОТОЮ

Кваліфікаційна робота виконується здобувачами вищої освіти, що пройшли додаткову науково-практичну підготовку у студентських наукових гуртках та оволоділи навичками проведення експерименту.

На початку дослідження магістрант складає план-проспект дослідження обраної теми, в якому має бути відображено: яке явище, проблема чи властивість вивчається; за якими критеріями та показниками визначається рівень їх сформованості; які методи дослідження використовуються; порядок та регламентація використання у конкретному дослідженні тих чи інших методів.

Загальна та робоча гіпотези висуваються для більш чіткого виконання завдань дослідження. Загальна гіпотеза: якщо дослідити хімічний склад сировини та визначити класи біологічно активних речовин, то це допоможе передбачити імовірну фармакологічну активність субстанції. Робочі гіпотези направлені на реалізацію загальної (підтвердження чи спростування очікуваних видів активності).

Існує декілька методів наукового дослідження:

Історичний – містить в собі аналіз існуючих відомостей за даною темою або проблемою.

Експериментальний – методики, які використовуються при виконанні експерименту, різноманітні методи аналізу.

Статистичний – без статистичної обробки результатів експеримент не може вважатись вірогідним, тому використовуються статистичні методи аналізу.

Планом-проспектом магістерського дослідження передбачається визначення послідовності та термінів роботи виконання окремих її елементів з конкретизацією результатів по кожному, що дозволяє досягти позитивного кінцевого результату.

Магістерське дослідження реалізується такою орієнтовною послідовністю виконання етапів:

- вибір теми дослідження;
- складання робочого плану підготовки магістерської роботи;
- обґрунтування актуальності теми, що розробляється;
- аналіз теоретичних основ дослідження;
- формулювання мети і завдань дослідження;
- визначення об'єкта та предмета дослідження;
- висунення гіпотези дослідження;
- розробка методики дослідження;

- збір, аналіз та узагальнення емпіричних даних;
- формулювання висновків роботи;
- визначення теоретичного і практичного значення дослідження;
- здійснення літературного редагування й технічного оформлення;
- подання кваліфікаційної роботи на експертизу;
- захист кваліфікаційної роботи.

Вибір теми дослідження. Тема магістерської роботи обирається з врахуванням її значущості, своєчасності, актуальності. Тема та її назва мають відповідати предмету дослідження та обумовлюватися ним. Назва магістерської та викладений у ній зміст мають бути співзвучними за широтою постановки проблеми, обраними аспектами, означеними провідними поняттями.

Тема роботи повинна відповідати сучасній проблематиці, тобто бути актуальною та спрямованою на вирішення конкретної проблеми. Робота має бути виконаною відповідно з науковим напрямком випускаючої кафедри та у розрізі сучасної фармацевтичної науки.

Здобувач вищої освіти обирає тему кваліфікаційної роботи самостійно або після консультації з науковим керівником, керуючись власними інтересами і дійсними можливостями в межах спеціалізації кафедри. Припустимою вважається формулювання на першому етапі роботи попередньої назви теми, яка потім уточнюється. Тема кваліфікаційної роботи має бути сформульована таким чином, щоб якомога коротше й конкретніше відображала основну ідею роботи, точно вказувала на предмет дослідження.

Тема та науковий керівник кваліфікаційної роботи затверджуються на засіданні кафедри фармації. Орієнтовний перелік тем для кваліфікаційних робіт зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» наведено у *додатку А*. Зразок заяви про вибір теми та затвердження наукового керівника наведено у *додатку Б*.

Складання робочого плану підготовки кваліфікаційної роботи. План підготовки кваліфікаційної роботи включає зміст, терміни, очікувані результати, форму їх представлення, відмітку наукового керівника про виконання науково-дослідної підготовки за магістерською програмою навчання. Під час складання плану роботи слід визначити зміст окремих розділів, сформулювати їх назви, накреслити у вигляді розділів і параграфів послідовність питань, які розглядатимуться. Робочий план повинен бути гнучким, не обмежувати творчий розділ ідеї, уможливити внесення подальших змін, коректування попередніх варіантів викладу матеріалів. У робочому плані має передбачатися час на експертизу кваліфікаційної роботи і попереднього захисту.

Робочий план розробляється магістром за участю наукового керівника, відображає основну ідею роботи та комплексний підхід до розв'язання досліджуваної проблеми. Остаточний варіант плану

затверджується науковим керівником і по суті є спрощеним попереднім змістом кваліфікаційної роботи, узгодженим з термінами виконання окремих її етапів.

Обґрунтування актуальності теми, що розробляється. Обґрунтування актуальності теми дослідження, визначення її мети, завдань, об'єкта, предмета, гіпотези, змісту провідних категорій, концептуальних основ, методики дослідження відбувається здобувачем за підтримки та контролю наукового керівника. Особливої уваги заслуговує вибір магістрантом експериментальної бази дослідження й організація та проведення констатувального, формувального та контрольного етапів роботи. На етапі завершення роботи, якісного та кількісного аналізу й узагальнення даних дослідження, магістрант за допомогою наукового керівника визначає наукове та практичне значення одержаних результатів, формулює висновки, редагує та оформлює матеріали для подання на експертизу та подальшого захисту.

Аналіз теоретичних основ дослідження. Аналіз магістрантом наукових джерел з досліджуваної проблеми дозволяє йому визначитися з основними концептуальними засадами, ідеями провідних фахівців, теоріями, принципами та основними підходами до її вивчення. Шляхом здійснення патентного пошуку, аналізу монографій, підручників, наукових праць, базових нормативних документів магістр визначає стан розробки проблеми у фармації (вітчизняній та зарубіжній); ступінь її затребуваності сучасною медичною та фармацевтичною наукою та практикою; існуючі протиріччя, які вказують на нерозв'язані проблеми та шляхи оптимізації процесу. У роботі має бути посилення не менш ніж на 60 наукових публікацій, з яких кількість навчальних посібників не повинна перевищувати 1/4 частини.

Формулювання мети і завдань дослідження. На початковому етапі над кваліфікаційною роботою здобувачу вищої освіти належить від актуальності теми логічно перейти до формулювання мети дослідження та перерахування конкретних завдань, які потребують розв'язання та визначають стратегію і основні напрями дослідної роботи. Правильна постановка завдань слугує основою успіху у науковій роботі в цілому.

Визначення об'єкта та предмета дослідження – важливий етап роботи над кваліфікаційною роботою. Об'єктом дослідження виступає процес або явище, яке породило проблему, обрану здобувачем для вивчення. Предмет знаходиться у межах об'єкта, є його частиною, безпосередньо пов'язаний з назвою кваліфікаційної роботи. Об'єкт та предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Висунення гіпотези дослідження. На основі аналізу наукових джерел магістрант має висунути положення, які вимагатимуть доказів і міститимуть припущення щодо шляхів вирішення поставленої задачі. Наукова гіпотеза має вирізнятися логічною простотою й чіткістю; вона не має складатися з надмірно великої кількості положень; до неї не слід включати неоднозначні поняття та ціннісні судження; вона має бути

доступною для перевірки.

Розробка методики дослідження. Загальна логічна схема наукового дослідження передбачає розробку адекватного методичного інструментарію. З допомогою методики дослідження (сукупності прийомів й способів, порядок їх застосування та інтерпретації отриманих з її допомогою результатів) уможлиблюється технічна реалізація різних методів. У дослідженні недостатньо визначитися з переліком методів, необхідно їх сконструювати й організувати у систему. Методика потребує чіткого визначення магістрантом критеріїв та показників розвитку досліджуваного явища. Таким чином, методика – це свого роду модель дослідження, розгорнута у часі. Певна сукупність методів продумується магістрантом для кожного етапу дослідження.

Збір, аналіз та узагальнення емпіричних даних. Збираючи дані дослідної роботи, магістрант ретельно й об'єктивно реєструє їх у протоколах, фіксує типові та нетипові для досліджуваного прояви, порівнює між собою дані, одержані у різних ситуаціях, умовах, видах діяльності та з допомогою різних методів. Це сприятиме коректній обробці та інтерпретації даних, визначенню тенденцій розвитку досліджуваного явища, уможливить одержання обґрунтованих узагальнень та вироблення виважених й реалістичних прогнозів.

Формулювання висновків роботи. Висновки ґрунтуються на даних експериментальної роботи магістранта. Вони мають відповідати певним методичним вимогам: бути аргументованими; узагальнювати одержані у дослідженні емпіричні дані; витікати з накопиченого матеріалу; бути логічним наслідком його аналізу та узагальнення. Під час формулювання висновків, виконавцю дослідно-експериментальної роботи варто уникати типових помилок:

- «тупцювати на місці», повторювати однакові або схожі судження;
- робити поверхневі, схематичні, часткові висновки з великого за обсягом емпіричного матеріалу;
- вдаватися до непомірно широкого узагальнення отриманих даних, коли з невеликого фактичного матеріалу робляться неправомірно широкі висновки.

Визначення теоретичного і практичного значення дослідження. Висновки, що містяться у магістерській роботі сучасного напрямку, можуть мати певну вагу для фахівців фармацевтичної галузі, використовуватись у подальшій розробці досліджуваної проблеми. Результати кваліфікаційної роботи можуть використовуватись у викладацькій діяльності під час викладання фахових дисциплін, бути корисними для викладачів з метою оптимізації освітнього процесу у конкретному напрямі.

Здійснення літературного редагування й технічного оформлення. Літературне оформлення матеріалів дослідження – невід'ємна частина наукового дослідження, дуже трудомістка та відповідальна. Виділити із

зібраних матеріалів та сформулювати основні ідеї, положення, висновки та рекомендації доступно, повно й точно, непросто. Це не відразу і не усім вдається, оскільки оформлення роботи завжди пов'язане з доопрацюванням викладених у кваліфікаційній роботі матеріалів, уточненням наукової логіки, посиленням аргументації, усуненням прогалин, обґрунтуванням висновків. Здобувач має переконатися в тому, що назви і зміст розділів та підрозділів відповідають темі дослідження і не виходять за її межі; що зміст розділів вичерпує тему, а зміст підрозділів – розділ в цілому. Важливо здійснити уточнення, шліфовку окремих смислових частин, зробити необхідні доповнення, перестановки, прибрати зайве, здійснити редакторську та стилістичну правку.

Підготовка до захисту. Отримавши відгук наукового керівника, після попереднього захисту здобувач вищої освіти передає кваліфікаційну роботу в електронній версії для зовнішньої перевірки на унікальність до відділу внутрішнього забезпечення якості освіти Університету не пізніше як за місяць до її захисту.

Керівник відділу внутрішнього забезпечення якості освіти систематизовані електронні версії кваліфікаційних робіт передає до відділу інформаційно-технічного забезпечення, який організовує проведення перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність.

Процедура перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність здійснюється відповідно до розділу 5 «Положенням про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в освітній діяльності здобувачів вищої освіти у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

Після отриманні з відділу внутрішнього забезпечення якості освіти Університету довідки щодо перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність кафедра направляє на рецензування професорові, доцентів, старшому викладачеві інших закладів вищої освіти, а за необхідності – спеціалісту наукової установи, виробництва тощо.

Рецензент надає критичні зауваження з кваліфікаційної роботи, оцінює, якою мірою вона відповідає вимогам, що пред'являються до структури та оформлення, пропонує її оцінку, враховуючи результати перевірки на унікальність.

На засіданні кафедри, на основі довідок і звітів про збіги/ідентичності з відділу внутрішнього забезпечення якості освіти, відгуків наукових керівників і рецензій рецензентів, приймається рішення про унікальність роботи і про допуск/або недопуск кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти до захисту.

Процедура рекомендації до захисту, відправлення на доопрацювання чи відхилення роботи регламентується «Положенням про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в освітній діяльності здобувачів вищої освіти в ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

Захист кваліфікаційної роботи. Захист кваліфікаційної роботи здійснюється як в Університеті, так і на підприємствах, установах та в організаціях різних форм власності, для яких тематика робіт, поданих до захисту, становить науково-теоретичну або практичну значущість. У цьому випадку виїзне засідання екзаменаційної комісії оформлюється так, як і засідання, що проводиться в Університеті.

Керівництво кваліфікаційними роботами здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти доручають кваліфікованим викладачам кафедри – докторам та кандидатам наук. Обов'язками наукового керівника кваліфікаційної роботи є:

- надання допомоги здобувачу у виборі теми, розробці плану (змісту) роботи, доборі літератури, виборі методики дослідження, аналізі змісту роботи;
- визначення поетапних термінів виконання роботи;
- контроль якості та своєчасності виконання роботи;
- доповідання на засіданні кафедри про завершення роботи;
- складання письмового відгуку на кваліфікаційну роботу.

3. СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота складається з таких структурних частин:

- титульний аркуш;
- анотація українською та англійською мовами;
- зміст;
- вступ;
- основна частина (розділи, підрозділи);
- висновки за розділами;
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш

На титульному листі міститься повна назва навчального закладу, факультету та кафедри, на якій виконується робота; прізвище, ім'я та по батькові автора; назва роботи і її відповідний індекс УДК; шифр і спеціальність; вчений ступінь, звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника, місто і рік оформлення роботи. На титульному листі кваліфікаційної роботи має бути підпис наукового керівника та завідувача кафедри, який засвідчує допуск її до захисту. Зразок оформлення титульного листа подано у *додатку Г*.

Анотація

Містить прізвище, ім'я та по батькові автора, назву, коротке резюме

змісту кваліфікаційної роботи на 10-12 рядків, ключові слова українською та англійською мовами.

Зміст

Наводиться на початку роботи, дозволяє побачити структуру дослідження. Зміст включає заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи (назви усіх розділів та підрозділів) з вказівкою номеру сторінки, на якій розміщений початок матеріалу відповідної частини.

Вступ

Пишеться жирними прописними літерами. Вступ містить коротку оцінку сучасного стану розв'язуваної проблеми, зв'язок даного дослідження з іншими науковими напрямками медицини та фармації. Обсяг "Вступу" орієнтовно складає 5 сторінок. У вступі у стислому та концентрованому вигляді відображаються:

- актуальність теми дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- гіпотеза дослідження;
- методи та експериментальна база дослідження;
- наукова новизна і практичне значення результатів роботи;
- апробація результатів дослідження;
- структура магістерської роботи.

Актуальність дослідження

Пишеться жирним звичайним шрифтом. В "актуальності" відображається важливість обраної теми, своєчасність її розробки, перспективність розв'язаних завдань. Вона містить обґрунтування, які засвідчують наукову та прикладну значущість дослідження, переконливо показує, що у сучасному стані досліджуваного питання є нерозв'язані або недостатньо досліджені аспекти проблеми, які потребують подальшого вивчення. Формулювання гіпотези дослідження пов'язується з цією оцінкою досліджуваної проблеми, констатацією необхідності її розв'язання.

Мета дослідження

Мета дослідження – це стисле формулювання результату розв'язання проблеми. Як правило, метою визначають теоретичне обґрунтування та експериментальну перевірку ефективності розробленої магістрантом системи формування досліджуваного явища. Досягненню мети кваліфікаційної роботи сприяють чітко сформульовані завдання дослідження.

Завдання дослідження

Якщо мета визначає стратегію дослідження, то завдання – його тактику. По суті завдання дослідження є декомпозицією мети на часткові підцілі. Зазвичай виділяються чотири – п'ять завдань, які

необхідно розв'язати для досягнення мети дослідження. Вони формулюються таким чином, щоб охопити усі етапи роботи:

- вирішення певних теоретичних питань, що входять до загальної проблеми дослідження;

- визначення рівнів сформованості досліджуваного явища;

- встановлення існуючих вад і труднощів, чинників визначеного стану речей, типових особливостей;

- обґрунтування необхідної системи заходів для оптимізації досліджуваного процесу та її реалізацію;

- експериментальну перевірку ефективності запропонованої систем

- розробку рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження в практичній діяльності провізора.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. *Об'єктом* дослідження або областю, у межах якої існує досліджувана проблема, є процес, система показників, закономірностей, зв'язків, відносин, видів діяльності тощо. Формулювання *предмету* дослідження спрямоване на виділення з об'єкта дослідження вузької і конкретної області дослідження – умов, технологій, особливостей.

Гіпотеза дослідження

Гіпотеза є припущенням щодо умов, які сприятимуть оптимізації практичної діяльності провізора, покращуватимуть показники досліджуваного явища. набір умов або методів, які, на думку автора, мають позитивно вплинути на досліджуване явище, мають пов'язуватися з даною темою дослідження, враховувати її специфіку, бути конкретними та обґрунтованими. Магістрант має уникати під час формулювання припущення голослівних фраз, загальних міркувань, абстрактних суджень.

Методика та експериментальна база дослідження

Метод дослідження – це сукупність прийомів, способів і правил, які використовує дослідник з метою одержання нових знань, фактів, формулювань категорій, розробки обґрунтованих практичних рекомендацій. Характеристика методичної частини кваліфікаційної роботи передбачає опис методів збирання науково-практичної інформації та її обробки.

Методика – це послідовність розв'язання часткових завдань на основі обраних методів дослідження, певної системи умов та вимог. Методи і методика дослідження слугують інструментами розв'язання поставленої мети дослідження. Вибір науково обґрунтованих, адекватних завданням дослідження методів та методик збору, обробки та аналізу теоретичних та емпіричних даних є запорукою якісного виконання кваліфікаційної роботи.

До *теоретичних методів* дослідження відносяться: аналіз,

порівняння, систематизація, класифікація та узагальнення даних медико-фармацевтичної літератури з проблеми дослідження. До *емпіричних* – результати досліджень, спостереження, тестування, анкетування, метод експертної оцінки, моделювання експериментальних патологій, статистична та аналітична обробка експериментальних даних. Адекватність методики дослідження предмету та завданням – запорука успішного виконання кваліфікаційної роботи.

Експериментальною базою дослідження слугують: дослідне поле університету, аптеки, фармацевтичні заклади, виробництва, науково-дослідні лабораторії, тощо.

Наукова новизна і практичне значення результатів дослідження

Наявність в кваліфікаційній роботі елементів новизни в теоретичному обґрунтування або методичному інструментарії визначають її наукове і практичне значення. Наукове значення роботи полягає в уточненні змісту понятійного апарату дослідження, обґрунтуванні критеріїв та показників сформованості рівнів розвитку досліджуваного явища, творчій розробці або вдосконаленні методичного інструментарію.

Під час формулювання наукової новизни можна вживати такі вислови:

«уперше обґрунтовано...», «уточнено положення...», «розроблено метод..., який відрізняється від...», «експериментально доведено залежність між...», «визначено особливості... й чинники розвитку...», «модернізовано... метод... у частині », «розроблено критерії та показники прояву...», «визначено рівні сформованості...», «дістали подальшого розвитку...», «вдосконалено методику...».

Апробація результатів дослідження

Важливим показником успішного виконання кваліфікаційної роботи є апробація здобувачем досягнутих результатів шляхом публікацій статей та тез за темою дослідження у наукових збірниках і виступів з доповідями й повідомленнями з досліджуваної проблеми на науково-практичних конференціях різного рівня (Міжнародних, Всеукраїнських, обласних, міських, університетських) та засіданнях кафедри. Слід вказати кількість опублікованих тез, статей та виголошених доповідей й повідомлень. Перераховуючи опубліковані разом зі співавторами наукові праці, необхідно конкретизувати особистий внесок здобувача.

Структура кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота складається з таких основних частин: вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків. Детальніше про структурні частини магістерської роботи:

Вступ

У вступі магістрант визначає структурні частини, з яких складається науково-дослідна робота, кількість розділів, обсяг роботи, кількість використаних літературних джерел та ілюстративного матеріалу (таблиць, рисунків, графіків, діаграм), додатків. Здобувач вищої освіти обґрунтовує актуальність теми, визначає мету, гіпотезу, завдання, об'єкт, предмет та завдання дослідження, експериментальну базу, наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, вказує місце і час їх апробації, публікації, структуру кваліфікаційної роботи: кількість розділів, обсяг роботи, кількість використаних літературних джерел та ілюстративного матеріалу (таблиць, рисунків, графіків, діаграм), додатків.

Основна частина (розділи, параграфи)

Зміст розділів має відповідати завданням, сформульованим у вступі й послідовно розкривати тему роботи. Основний текст кваліфікаційної роботи присвячено аналізу наукової літератури з теми дослідження, детальному опису використаних методів, результатів обробки зібраних емпіричних даних, основних результатів. Розподіл матеріалів кваліфікаційної роботи здійснюється за трьома або за двома розділами.

Перший розділ – теоретичний, містить теоретичний аналіз досліджуваної проблеми у науковій літературі сучасності та минулих років. У ньому визначається стан розробки проблеми вітчизняними та зарубіжними дослідниками у сфері медицини та фармації; уточнюється зміст провідних категорій дослідження; формулюються концептуальні підходи; встановлюється роль основних чинників впливу на досліджуване явище. Аналіз джерел здійснюється відповідно до шифру спеціальності, з якої магістрант виконує дослідження. У першому розділі конкретизуються основні етапи розвитку наукових уявлень з проблеми, що вивчається, критично висвітлюються відомі у цій сфері роботи, фокусується увага на «вузьких місцях» розв'язання існуючої проблеми на сучасному етапі.

Огляд джерел повинен бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної та практичної сторін досліджуваної проблеми, її новизни, значущості, переваг і недоліків проаналізованих праць, які доцільно згрупувати таким чином:

- праці, що висвітлюють динаміку розвитку проблеми (сучасні та минулих років);
- роботи, цілком присвячені темі й ті, що розкривають окремі її аспекти;
- праці вітчизняних та зарубіжних провідних фахівців з обраної теми;
- дослідження педагогів, психологів та спеціалістів інших галузей наукового знання.

Закінчують огляд стислим висновком про стан висвітлення основних

аспектів теми у наукових джерелах. Констатують існування зв'язку обраного напрямку дослідження із планами кафедри, із галузевими та (або) державними планами й програмами.

Другий розділ кваліфікаційної роботи – експериментальний.

Другий розділ присвячено констатувальному, формувальному та контрольному експериментів. Зокрема, констатувальний експеримент (підрозділ 2.1. другого розділу магістерського дослідження) присвячено: детальному опису методик дослідження, аналізу показників, властивостей, компонентів, визначення міри його сформованості у досліджуваних експериментальній та контрольній групах; встановленню особливостей різноманітних впливів на досліджувані показники, явища, тощо.

Підрозділи 2.2. та 2.3. другого розділу кваліфікаційного дослідження містять матеріали формувального та контрольного експериментів. У підрозділі 2.2. обґрунтовується модель оптимізації досліджуваного явища (процесу) на експериментальній платформі, зокрема розкриваються основні принципи організації формувального експерименту та визначені магістрантом умови сприяння ефективному розвитку досліджуваного явища (процесу); детально описується методика формувального експерименту. У підрозділі 2.3 характеризується процедура та методи контрольного експерименту, оцінюється ефективність застосованої системи впливів; формулюються практичні рекомендації.

Висновки за розділами

Кожний розділ кваліфікаційної роботи завершується короткими висновками, які підводять підсумки окремих етапів роботи: за першим розділом – стосовно аналізу наукових джерел, за другим – програми проведення констатувального експерименту, підсумки організованої системи формування та її ефективності. На висновках за розділами базуються формулювання основних наукових результатів і методичних рекомендацій дослідження в цілому. Орієнтовний обсяг висновків за кожним розділом – 1 сторінка.

Висновки (загальні)

В кінці кваліфікаційної роботи наводяться загальні висновки – найбільш суттєві узагальнені судження щодо проведеного дослідження, визначеного змісту провідних категорій, зафіксованих тенденцій, досягнутих результатів. Загальні висновки мають чітко відповідати меті та завданням дослідження, відображати наукову та практичну цінність одержаної інформації. Загальні висновки нумеруються, висвітлюючи результати теоретичного опрацювання наукових джерел та усіх етапів експериментальної роботи. Вони формулюються лаконічно, містять конкретну інформацію про досліджуване явище та досягнуті на кожному етапі роботи результати. У висновках характеризуються шляхи практичного використання одержаних результатів та перспективи подальшого розвитку даного

наукового дослідження. Кількість висновків не може бути меншою за кількість визначених у вступі завдань дослідження. Орієнтовний обсяг загальних висновків – 2–3 сторінки.

Список використаних джерел

У процесі написання кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти зобов'язаний посилатися на автора та джерело, з якого він запозичує матеріали, цитує окремі положення або використовує результати (критерії оцінки, зміст провідних категорій, класифікації тощо).

До використаних літературних джерел відносяться монографії, учбова література, наукові статті, опубліковані в періодиці, методичні рекомендації й програми, законодавчі та інструктивні матеріали, статистичні та електронні збірники, розміщені в Інтернеті тощо.

Під час складання списку використаної літератури слід вказати усі реквізити джерела, прізвище та ініціали автора, назву роботи, місце і назву видавництва, рік видання та кількість сторінок. Для статей, опублікованих в періодиці, слід вказати найменування видання, номер, рік, а також сторінки журналу (від і до). Літературні джерела мають бути розміщені в алфавітному порядку за прізвищем авторів або назвою роботи у разі використання збірника праць. Спочатку подаються джерела українською мовою, потім – іноземною (за умови наявності останніх). Бібліографічний опис використаних джерел здійснюється за ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Додатки

Додатки подаються в кваліфікаційній роботі за необхідності, якщо вони відповідають її змісту й слугують доповненням до розкриття окремих положень дослідження для об'єктивної оцінки наукової і практичної значущості результатів дослідження. Кількість додатків визначається магістрантом самостійно або після консультації з науковим керівником. У додатках вміщуються допоміжні аналітичні розрахунки, проміжні результати обробки статистичних даних, матеріали експертних оцінок, тексти комп'ютерних програм, графічний матеріал, опис алгоритмів, копії документів, які підтверджують об'єктивність використаної інформації (заповнені протоколи спостережень, деталізація описаних в основному тексті методів), процедура розрахунків за формулами; фотографії тощо.

В основному тексті кваліфікаційної роботи на всі додатки повинні бути посилання. Додатки слід подавати у порядку посилань на них в тексті випускної роботи. Кожний додаток слід починати з нової сторінки з вказівкою зверху сторінки слова «Додаток» та його позначення. Додаток повинен мати назву, яку слід записати симетрично тексту з прописної літери окремою строкою.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, починаючи з додатку А, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

4. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз сучасного стану розробки досліджуваної проблеми здійснюється здобувачем безпосередньо під час опрацювання наукової літератури (монографій, підручників та посібників, статей, тез доповідей, реферативних та інформаційних видань тощо). Збір теоретичної інформації слід здійснювати послідовно – від сучасних джерел до праць минулих років. Вивчення матеріалу доцільно починати з найбільш фундаментальних праць провідних у даній галузі знань фахівців. Пошук варто продовжити у напрямі від загального до часткового, тобто від визначення базових положень до конкретизації кожного з них.

Конспектуючи матеріал, слід фіксувати лише інформацію, яка безпосередньо пов'язана з темою дослідження. Виписувати цитати доцільно лише на одному боці окремих аркушів паперу стандартного розміру, оскільки такий спосіб запису сприяє кращій орієнтації в опрацьованому матеріалі та його систематизації. Кожну цитату слід супроводжувати бібліографічним посиланням на джерело запозичення.

Теоретична основа дослідження обов'язково включає вивчення та використання наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів в області, пов'язаній з магістерським дослідженням. Критичний аналіз літератури, що характеризує теоретичні основи досліджуваної проблеми, дозволить студенту виділити головне і суттєве, оцінити доробок провідних фахівців, сформулювати контури майбутнього дослідження, його концептуальні засади (теоретичні уявлення, ідеї, погляди на явище, способи його розуміння, трактовки).

Логічним завершенням роботи з науковою інформацією є констатація стану проблеми, ступеня її вивчення й розробки на сьогоднішній момент. Здобувач має чітко схарактеризувати, які аспекти проблеми досліджені добре, а які питання залишаються недостатньо розв'язаними та потребують подальшого вивчення та уточнення.

Інформація, одержана здобувачем вищої освіти з джерел, використовується в тексті магістерської роботи прямо або опосередковано – в середині тексту у переробленому вигляді, переповіданні у довільній формі змісту джерела або у вигляді цитат. Важливою є наявність відповідного посилання на автора та його роботу. Некоректним є запозичення теоретичного положення без посилання на

автора-розробника. Якщо в тексті кваліфікаційної роботи використовуються прямі цитати, їх обов'язково слід брати у лапки й подавати посилання.

Вивчаючи стан розробки досліджуваної проблеми, доцільно групувати інформацію за такими рубриками:

- тези, положення, концептуальні підходи, визнані більшістю фахівців з досліджуваної проблеми;
- дискусійні питання, які недостатньо досліджені й потребують подальшого наукового обґрунтування;
- питання, що добре розроблені теоретично, проте недостатньо підтверджені експериментально;
- аспекти проблеми, які виявилися фактично недослідженими у вітчизняній фармації.

5. ЗБІР ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Збір фактичного матеріалу – один з найбільш відповідальних етапів підготовки випускної кваліфікаційної роботи. Від того, наскільки професійно та повно зібрано фактичний матеріал, значною мірою залежить своєчасне та якісне написання кваліфікаційної роботи. Перш ніж розпочати роботу із збору даних, здобувач вищої освіти разом з науковим керівником ретельно продумують, який саме фактичний матеріал необхідний для реалізації та обґрунтування достовірності одержаної інформації з теми дослідження.

Упродовж навчальної та виробничої практик здобувач вищої освіти повинен зібрати матеріал за темою свого магістерського дослідження, зробити виписки з необхідної документації, вивчити нормативні документи та методичні вказівки, які регламентують роботу експериментальної установи. Зібраний матеріал повинен бути достатнім й достовірним, відповідати темі конкретної магістерської роботи, забезпечувати єдність теоретичних основ та експерименту.

У ході зібрання фактичного матеріалу здобувачу належить комплексно підходити до вивчення проблеми, розглядати її у різних зв'язках та взаємозалежностях, підходити до явища і показників його розвитку в динаміці, використовувати такий аналітичний прийом, як порівняння. Правильна обробка одержаної інформації – запорука отримання коректних та обґрунтованих результатів та формулювання належних висновків.

6. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

6.1. Вимоги до оформлення тексту кваліфікаційної роботи

Оптимальний обсяг кваліфікаційної роботи – від 80 сторінок машинописного тексту (без урахування додатків і списку літературних джерел). Випускна кваліфікаційна робота друкується на одній стороні листа білого паперу формату А4 через півтора інтервали. Набір тексту кваліфікаційної роботи на комп'ютері здійснюється з використанням текстового редактора Word. При цьому рекомендується використовувати шрифт типу Times New Roman, кегль – 14.

Текст кваліфікаційної роботи повинен бути написаний здобувачем вищої освіти самостійно. Якщо магістранта обвинуватять у плагіаті, то робота може бути знята із захисту. До захисту випускна кваліфікаційна робота подається у переплетеному вигляді. Вона має відповідати таким вимогам до її оформлення:

- аркуші кваліфікаційної роботи слід пронумерувати (номер сторінки виставляється у правому верхньому кутку аркуша); нумерація сторінок основного тексту і додатків має бути наскрізною;
- текст роботи необхідно поділити на розділи та підрозділи; розділи повинні мати порядкові номери у межах усього тексту, позначатися арабськими цифрами без крапки в кінці; номер підрозділу складається з номеру розділу й підрозділу, розділених крапкою (в кінці крапка не ставиться); розділи й підрозділи мають назви, які чітко й коротко відображають їх зміст, друкуються з прописної букви;
- заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» тощо друкуються великим літерами жирним шрифтом;
- заголовки розділів друкують великими літерами з абзацного відступу жирним шрифтом;
- заголовки підрозділів друкують з абзацного відступу малими літерами (окрім першої прописної) звичайним шрифтом, співвіднесеним з розміром шрифту основного тексту;
- нумерація сторінок здійснюється арабськими цифрами;
- першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульна сторінка, яку включають у загальну нумерацію тексту;
- на титульній сторінці номер не ставиться;
- на наступних після титульної сторінки листах номер ставиться в у правому верхньому кутку листа без крапки в кінці;
- нумерація розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знаку «№»;
- перед кожною позицією під час перерахування слід ставити дефіс

або кружечок – bullet;

- кожний розділ кваліфікаційної роботи варто починати з нової сторінки;

- слово «Зміст» пишеться як заголовок симетрично тексту з прописної літери; у змісті вказуються: номери та назви розділів й підрозділів, номери сторінок; назви, включені до змісту, записуються малими літерами, починаючи з прописної;

- список літератури слід включати у зміст кваліфікаційної роботи;

- назви, які наводяться в тексті кваліфікаційної роботи і на ілюстраціях (таблицях, графіках, діаграмах тощо), мають бути однаковими;

- текст кваліфікаційної роботи має бути чітким, викладеним науковим стилем, не припускати різних тлумачень провідних категорій;

- у тексті повинні використовуватися наукові терміни, позначення і визначення, загальноприйняті у науковій літературі;

- в тексті не дозволяється використовувати звороти розмовної мови;

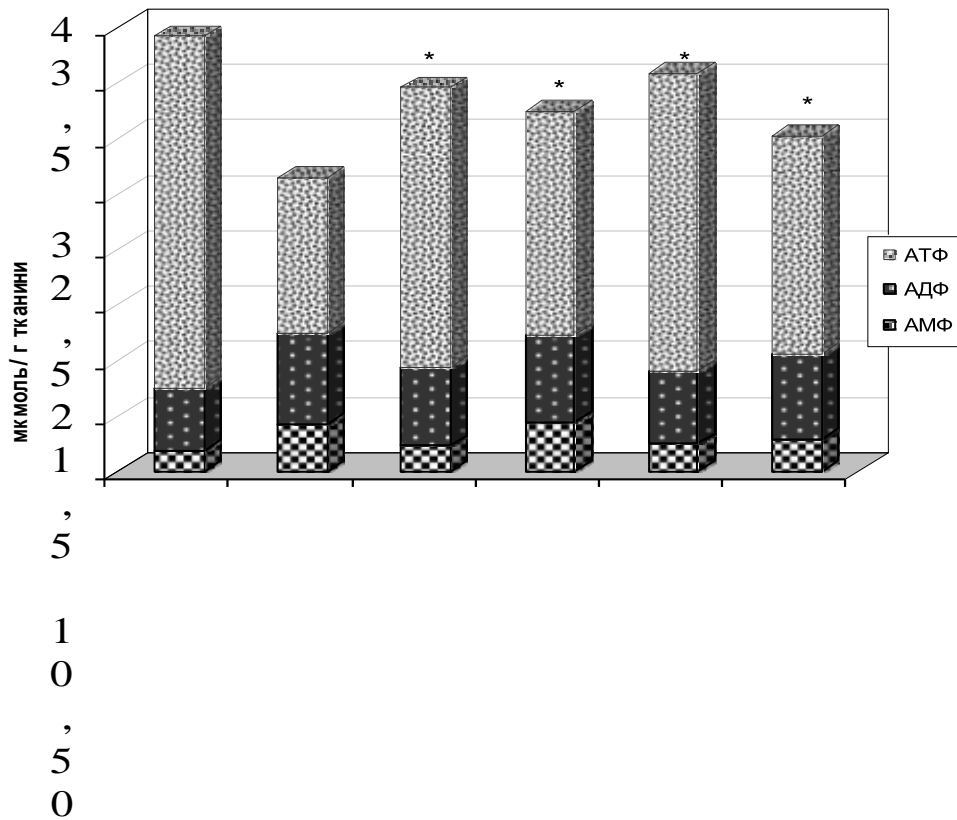
- неприпустимо теоретичний аналіз конкретних праць фахівців та якісно- кількісний аналіз одержаних у дослідженні емпіричних даних підміняти загальними фразами, абстрактними міркуваннями.

Текст чергового розділу (підрозділу) слід оформляти, як тільки для нього накопичено достатньо матеріалу, здійснено аналіз даних, виконані розрахунки, підготовлено наочний матеріал. Текст може бути попереднім, розділ або підрозділ спочатку оформляються у першій редакції. Письмове оформлення думок допомагає здобувачу послідовно домагатися рішення проблеми, вдосконалювати зміст та структуру роботи, конкретизувати шляхи подальшого розгортання дослідження.

6.2. Вимоги до оформлення рисунків, таблиць, графіків, формул

Кількість ілюстративного матеріалу має бути достатньою для пояснення тексту кваліфікаційної роботи. Рисунки, таблиці, графіки, діаграми краще подавати в основному тексті та нумерувати арабськими цифрами наскрізною нумерацією.

Нумерація складається з номеру розділу і порядкового номеру ілюстрації, розділених крапкою, наприклад, (2.1). Різні види ілюстрацій використовуються під час обробки *різного емпіричного матеріалу*.

ПО К ЦК ЦЛ КС С
експериментальна група

Рис. 6.2.1 Співвідношення аденілових нуклеотидів у тканині головного мозку щурів з експериментальною внутрішньомозковою гематомою на 7-у добу після операції

Примітки:

* - зміни достовірні по відношенню до контролю ($p < 0,05$)

- зміни достовірні по відношенню до групи церебралізіну ($p < 0,05$)

ПО – псевдооперовані тварини, К - контрольна група, ЦК – лікування цереброкурином, ЦЛ – лікування церебралізіном, КС – лікування кортексином, С – лікування семаксом

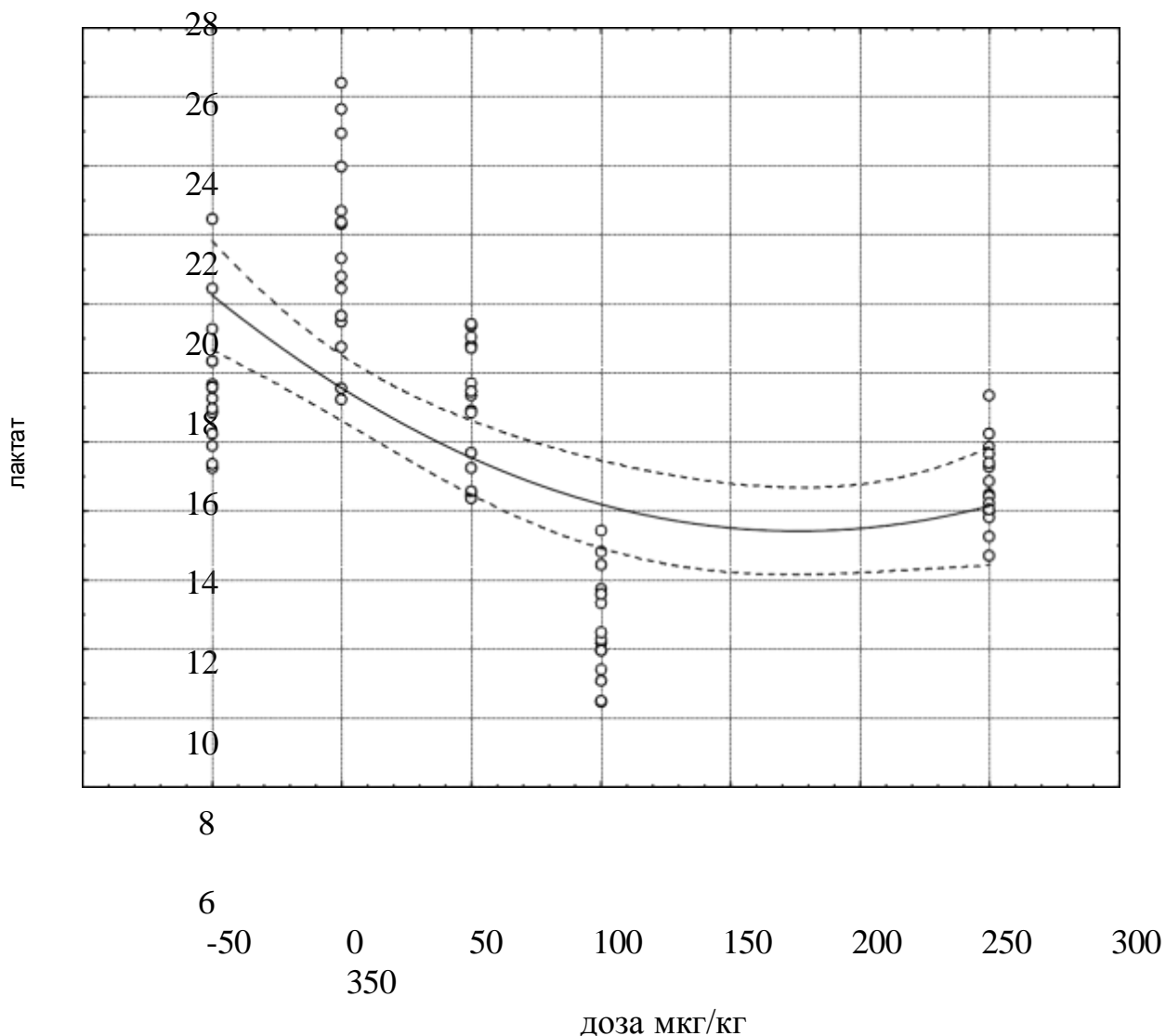

Рис. 6.2.2. Вплив дози цереброкурину на вміст лактату у тканині головного мозку щурів з експериментальним інтрацеребральним крововиливом

Недоцільне використання двох або трьох видів ілюстрацій (наприклад, таблиць і графіків) з метою узагальнення одних й тих самих даних дослідження.

Таблиці використовують з метою наочності й зручності порівняння показників. Назва таблиці повинна відображати її зміст, бути точною та лаконічною, розташовуватися над таблицею. Під час переносу частини таблиці на іншу сторінку назву розміщують лише над першою її частиною. Таблицю розміщують під текстом, в якому уперше наведене посилання на неї.

Визначення біохімічних показників у щурів з внутрішньомозковою гематомою

Доза препарату	Псевдооперовані щури	0 мкл/ кг (контроль)	50 мкл/ кг	100 мкл/ кг	150 мкл/ кг	300 мкл/ кг
лактат	2,99 ± 0,19	16,07 ± 0,72*	24,89 ± 1,39* ^Δ	18,71 ± 0,90*	10,72 ± 0,67* ^Δ	18,55 ± 1,04*
піруват	0,193 ± 0,016	0,137 ± 0,012*	0,122 ± 0,01*	0,127 ± 0,013*	0,202 ± 0,017 ^Δ	0,125 ± 0,008*
АФГ	0,187 ± 0,009	0,772 ± 0,021*	0,664 ± 0,013*	0,591 ± 0,012* ^Δ	0,501 ± 0,018* ^Δ	0,451 ± 0,014* ^Δ
КФГ	0,171 ± 0,008	0,487 ± 0,02*	0,451 ± 0,014*	0,351 ± 0,017* ^Δ	0,269 ± 0,014 ^Δ	0,242 ± 0,013 ^Δ

Примітки: * - зміни достовірні по відношенню до групи псевдооперованих щурів ($p < 0,05$); ^Δ - зміни достовірні по відношенню до відповідної контрольної групи тварин ($p < 0,05$)

Припускається розміщення таблиці вздовж довгої сторони сторінки. Формули та математичні обрахунки краще розміщувати у додатках. Їх слід нумерувати окремою нумерацією арабськими цифрами у межах кожного додатка з додаванням перед кожною цифрою позначення додатку, наприклад, формула.

За необхідності пояснення наведених у таблиці даних, слід зробити виноску. Її розміщують з абзацного відступу в кінці сторінки та відділяють від тексту короткою тонкою горизонтальною лінією з лівої сторони. Знак виноски ставлять безпосередньо після того слова, до якого подається пояснення. Знак виноски нумерується арабськими цифрами. Можна замість цифр виконати виноску зірочками *.

Таблиці слід розміщувати так, щоб їх легко було роздивлятися. Їх назви не можна скорочувати. Під час оформлення таблиць слід керуватися такими правилами:

- допускається використання в таблиці шрифту на 1–2 пункти меншого за текст кваліфікаційної роботи;
- не слід включати в таблицю графу «Порядковий номер»;
- під час переносу частини таблиці на інший лист, над другою її частиною зліва пишеться слово «Продовження»;
- заголовки граф і рядків слід писати з прописної літери в однині, а підзаголовки граф – з малої або прописної, якщо вони мають

самостійне значення.

Формули в кваліфікаційній роботі нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули, розділених крапкою. Номери формул пишуться у круглих дужках з правого поля листа, наприклад, (2.1)

– перша формула другого розділу. Під час оформлення формул слід дотримуватися таких правил:

- формули слід виділяти з тексту окремим рядком; вище і нижче кожної формули слід залишити по одному вільному рядку;
- якщо формула не вміщується в одному рядку, вона повинна переноситися після знаку (рівності, плюс, мінус, множення, ділення), при цьому на початку наступного рядка знак повторюють;
- посилання на формули за текстом магістерської роботи подають у дужках.

Зразок оформлення формули

$$C_i = \frac{\sum_{i=1}^N (R_i^- + R_i^+)}{N - 1} \quad (2.1)$$

При виконанні кваліфікаційної роботи кафедра забезпечує здобувачів вищої освіти методичними матеріалами, реактивами, хімічним посудом та приладами для виконання наукового дослідження.

7. ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Рішення випускової кафедри щодо допуску або не допуску кваліфікаційної роботи здобувача до захисту приймається на засіданні кафедри за результатами попереднього захисту роботи. Попередній захист кваліфікаційної роботи відбувається на засіданні випускової кафедри у присутності, як правило, наукового керівника. Для проведення попереднього захисту роботи здобувача освіти, який здобуває ступінь магістра:

- здобувач освіти не пізніше, ніж за п'ять днів до дати проведення попереднього захисту, повинен подати на випускову кафедру електронний варіант кваліфікаційної роботи у форматах *.doc, *.docx, *.rtf або *.pdf, які мають бути ідентичними;
- до попереднього захисту може бути поданий відгук наукового керівника, а після попереднього захисту – і зовнішня рецензія на кваліфікаційну роботу;
- на засіданні кафедри здобувач освіти робить доповідь за темою роботи.

Заслуховування виступу здобувача освіти за темою роботи на засіданні кафедри під час попереднього захисту дає можливість виявити відповідність між затвердженою темою роботи та отриманими у роботі результатами, а також ступінь готовності самого здобувача освіти до захисту. Під час доповіді на засіданні кафедри здобувач освіти повинен коротко викласти мету роботи, постановку її задачі, методику проведення дослідження, отримані результати та висновки. Після обговорення доповіді здобувача

освіти щодо актуальності, логічної завершеності праці, відповідно до вимог, що висуваються до її змісту та оформлення, а також аналізу протоколу контролю оригінальності роботи відповідно до Порядку перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів освіти на наявність запозичень з інших документів, кафедра ухвалює рішення про допуск роботи до захисту та надає рекомендації магістранту до його виступу під час захисту.

Кафедра може ухвалити рішення щодо необхідності доопрацювання кваліфікаційної роботи та відкласти рішення про надання допуску до її захисту. Рішення про допуск роботи до захисту підтверджується підписом завідувача кафедри на її титульному аркуші, а також записом у протоколі засідання кафедри. Витяг з протоколу засідання надається декану факультету не пізніше ніж за п'ять днів до дати захисту кваліфікаційної роботи в атестаційній комісії. У виняткових випадках рішення про допуск роботи до захисту може бути прийнято на засіданні кафедри за відсутності здобувача освіти за наявності друкованого варіанта роботи, позитивного відгуку наукового керівника, а також відсутності у тексті роботи надлишку запозичень відповідно до протоколу контролю оригінальності кваліфікаційної роботи.

Дотримання академічної доброчесності

Суттєвим недоліком, що перешкоджає допуску до захисту роботи, є плагіат. На відміну від закріпленого у ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначення плагіату як «оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору», під академічним плагіатом зазвичай розуміється навмисне відтворення викладачем, докторантом, аспірантом або здобувачем освіти у письмовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.

Отримавши відгук наукового керівника, після попереднього захисту здобувач вищої освіти передає кваліфікаційну роботу в електронній версії для зовнішньої перевірки на унікальність до відділу внутрішнього забезпечення якості освіти Університету не пізніше як за місяць до її захисту.

Керівник відділу внутрішнього забезпечення якості освіти систематизовані електронні версії кваліфікаційних робіт передає до відділу інформаційно-технічного забезпечення, який організовує проведення перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність.

Процедура перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність здійснюється відповідно до розділу 5 «Положенням про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в освітній діяльності здобувачів вищої освіти у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

На засіданні кафедри, на основі звітів про збіги/ідентичності, відгуків наукових керівників і рецензій рецензентів, приймається рішення про унікальність роботи і рекомендацію про допуск/або недопуск кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти до захисту.

За результатами, якщо наявність текстових збігів кваліфікаційної

роботи **не перевищує 40%**, робота може бути допущена до рецензування та подальшого захисту. У разі перевищення 40% кваліфікаційна робота потребує доопрацювання та повторної перевірки. За умови перевищення критерію наявності текстових збігів 40% у разі повторної перевірки, робота відхиляється, а здобувачу призначається нова дата захисту.

Для доопрацювання робіт, які не пройшли перевірку з першого разу, і мають дуже низький або незадовільний рівень унікальності, надається 3 робочі дні на усунення виявлених антиплагіатною програмою недоліків. Якщо після другої перевірки рівень унікальності кваліфікаційної роботи залишився на дуже низькому або незадовільному рівні, ця робота вважається такою, що не пройшла перевірку на плагіат. Здобувач вищої освіти має право на доопрацювання кваліфікаційної роботи і подачі її на розгляд до атестації на відповідній освітній програмі на наступний навчальний рік. У разі непогодження з результатами перевірки здобувач вищої освіти має право на апеляцію.

Апеляція

У разі незгоди з результатами перевірки здобувач вищої освіти має право на письмову апеляцію. У ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» створюється Апеляційна комісія з розгляду результатів перевірки робіт на ознаки плагіату з числа провідних наукових та науково-педагогічних працівників під головуванням проректора з якості освіти.

Процедура апеляції здійснюється відповідно до Положення про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в освітній діяльності здобувачів вищої освіти в ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

У відгуку наукового керівника мають бути відображені такі моменти:

- актуальність теми дослідження;
- ступінь самостійності магістранта у проведенні дослідження, одержанні та інтерпретації одержаних результатів;
- обґрунтованість та достовірність одержаних у дослідженні даних;
- новизна, наукова та практична значущість результатів роботи;
- уміння узгоджувати теоретичні основи дослідження з організацією експериментальної роботи;
- здатність добирати адекватні методи дослідження своєї проблеми;
- повноту і якість розробки теми роботи, її завершеність;
- логічність, послідовність, аргументованість, літературну грамотність викладу матеріалу;
- апробація й можливість використання основних положень та результатів в педагогічній практиці;
- ставлення магістранта до роботи впродовж навчання в магістратурі;
- сильні сторони роботи та наявні в ній недоліки;

- відповідність оформлення матеріалів дослідження заявленим вимогам;
- рівень готовності магістра до виконання майбутніх професійних обов'язків. Заключна частина відгука повинна містити висновок щодо відповідності випускної кваліфікаційної роботи вимогам до магістерського дослідження та формулювання щодо можливості присудження студенту ступеня «магістр». Свій відгук науковий керівник пише у документі «Подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи», підписує особисто, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, почесні звання та дату. Допущена завідувачем кафедри до захисту кваліфікаційна робота спрямовується на рецензування доктором або кандидатом наук. На одну роботу пишеться дві рецензії, які можуть бути внутрішніми або зовнішніми. Завдання рецензента – допомогти державній комісії різнобічно й об'єктивно оцінити кваліфікаційну роботу щодо її наукового та літературного рівня.

Визначаючи якість кваліфікаційної роботи, рецензент повинен проаналізувати її, керуючись принциповими міркуваннями, що усувають будь-яку суб'єктивну думку. Зазвичай, рецензія складається з трьох частин: загальної, докладного аналізу та висновків. У загальній частині рецензії відзначається:

- місце кваліфікаційної роботи серед праць, опублікованих на подібну тему, тобто, що нового в ній, або чим вона відрізняється від них;
- актуальність теми;
- ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у магістерській роботі (їх достовірність, новизна);
- ключові проблеми, висновки й твердження, що викликають сумніви;
- значущість праці для науки й практики, новизну, перспективність, практичну цінність, можливі конкретні шляхи використання результатів дослідження;
- відповідність ілюстративного матеріалу одержаним емпіричним даним, його оформлення відповідно вимог;
- переважання в роботі нових або застарілих наукових джерел;

- термінологію, структуру роботи, стиль викладу матеріалів (науковий, діловий, публіцистичний, описовий);

- оформлення кваліфікаційної роботи.

У докладному аналізі кваліфікаційної роботи наводять перелік помічених недоліків, наприклад: неточних і неправильних визначень та формулювань, смислових і стилістичних вад. У висновках рецензент обов'язково оцінює кваліфікаційну роботу за чотирибальною системою: *відмінно, добре, задовільно та незадовільно*. Рецензію складають в одному примірнику. Її підписує особисто рецензент, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання, почесні звання та дату. Підпис рецензента засвідчують в установі, в якій він працює.

Вимоги до написання рецензії багато в чому співпадають з вимогами до відгуку наукового керівника, вони більшою мірою стосуються не стільки характеристики особистості виконавця магістерської роботи, скільки суті рецензованих матеріалів.

Список рецензентів по кафедрі фармації затверджується розпорядженням декану факультету охорони здоров'я разом із призначенням наукових керівників і передається до навчально-методичного відділу для його затвердження проректором з навчальної роботи.

Здобувачеві надається можливість ознайомитися з рецензією не пізніше двох днів до дати захисту магістерської роботи. Здобувач освіти повинен підготувати письмові відповіді на запитання, зауваження та побажання, викладені у відгуку наукового керівника та в рецензіях. Письмова форма відповідей сприятиме чіткості та аргументованості його виступу під час захисту своєї кваліфікаційної роботи. Варто використати можливість посилання на текст кваліфікаційної роботи, що надасть відповідям здобувачів більшої конкретності та переконливості.

Оцінка «незадовільно» під час експертизи не є підставою для відхилення магістерської роботи від її захисту.

8. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Процедура захисту включає:

- доповідь магістранта за змістом роботи;
- відповіді магістранта на запитання членів комісії та інших осіб, присутніх на захисті;
- наукову дискусію з проблеми;
- оголошення відгуку наукового керівника та рецензій або виступи наукового керівника та рецензентів;
- заключне слово магістранта;
- рішення комісії щодо оцінки роботи.

Підготовка до захисту передбачає написання тез виступу

тривалістю 10–15 хвилин на засіданні підсумкової атестаційної комісії. Тези виступу можна поділити на три частини: *перша частина* в основному повторює вступ кваліфікаційної роботи (актуальність теми, мета та завдання дослідження, наукова новизна та практична значущість, застосовані методи, загальна структура праці); у *другій частині* магістрант характеризує кожний розділ випускної кваліфікаційної роботи, її кінцеві результати; *третьою частиною* присвячується висвітленню загальних висновків й основних рекомендацій кваліфікаційної роботи.

Доповідь повинна бути чіткою, послідовною, аргументованою, тривати не більше 20 хвилин та супроводжуватись мультимедійною презентацією роботи з використанням редактору MS PowerPoint. Слайди, використані у презентації, повинні бути інформативними та добре читатися (світлі літери на темному фоні або чорні літери на світлому фоні).

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні атестаційної комісії, має характер наукової дискусії, проходить в обстановці високої вимогливості й дотримання наукової етики. Доповідь випускника повинна бути науковою, добре аргументованою, чіткою, переконливою, лаконічною, а спосіб викладу – спокійним, неквапливим, діловим.

Текст виступу може супроводжуватися додатковими матеріалами (схемами, кресленнями, таблицями, діаграмами, графіками, слайдами, фото-, кіно- та відеоматеріалами, плакатами тощо), які унаочнюють доведення відповідних положень кваліфікаційної роботи, зроблених висновків та внесених пропозицій. Наочний матеріал повинен бути тісно пов'язаний із текстом кваліфікаційної роботи. Наочні матеріали слід оформлювати так, щоб їх можна було демонструвати без ускладнень, щоб їх могли бачити та, в разі потреби, передивитися, присутні в аудиторії.

Важливим моментом процедури захисту є відповіді магістранта на запитання членів екзаменаційної комісії. Випускник повинен бути готовий відповісти на питання за змістом будь-якої з публікацій, вказаних ним у списку використаних джерел. Відповіді засвідчують ступінь професіоналізму здобувача, міру його самостійності, здатність мобілізуватися в екстремальній ситуації. Перед тим, як відповісти на усі задані запитання, магістрант повинен уважно їх вислухати, занотувати, в разі необхідності, уточнити їх суть. Доцільно не поспішати з відповідями, зважувати, обґрунтовувати та доводити їх, торкатися лише суті питання, уникати голослівних фраз.

9. ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінці підлягають кваліфікаційні роботи теоретичного та прикладного характеру. Однак критерії їх оцінювання дещо відрізняються: у першому

випадку перевага надається оцінці наукового, а у другому – прикладного, практичного результату.

В теоретичній кваліфікаційній роботі оцінюється глибина здійсненого виконавцем наукового аналізу наукових джерел з проблеми дослідження, новизна та наукова значущість концептуальних основ, методологічної основи роботи, висновків для даної галузі знань. Важливим свідченням високої якості виконання теоретичної кваліфікаційної роботи слугує публікація наукової статті з теми дослідження у збірнику наукових праць до міжнародної конференції. Визнання одержаних результатів міжнародною науковою спільнотою слугує об'єктивним показником високої якості кваліфікаційної роботи.

Враховуючи складність теоретичної роботи для здобувача-випускника, більшість виконавців надають перевагу прикладним кваліфікаційним роботам. В ході оцінювання прикладної кваліфікаційної роботи слід виходити, перш за все, з розуміння, що вона є працею дослідницького характеру, яка повинна бути актуальною, містити елементи новизни у постанові питання, мати наукове і практичне значення.

Кваліфікаційна робота, яка є складовою атестації здобувачів вищої освіти в рамках освітніх стандартів підготовки магістрів за спеціальностями галуззі знань 22 Охорона здоров'я, оцінюється згідно «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти галуззі знань 22 «Охорона здоров'я» у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

Оцінювання кваліфікаційної роботи щодо критерію етичного аспекту та дотримання норм академічної доброчесності регламентується «Положення про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в освітній діяльності здобувачів вищої освіти в ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

Оцінка за кваліфікаційну роботу може бути знижена у таких випадках:

Недоліки в оформленні:

1. відсутність будь-якої складової у структурі роботи, що передбачено чинними вимогами університету до роботи певного рівня вищої освіти;
2. недотримання вимог щодо оформлення робіт;
3. наявність невиправлених друкарських помилок, пропусків, граматичних і стилістичних помилок;
4. відсутність авторської інтерпретації змісту таблиць і графіків;
5. наявність в бібліографії робіт, на які відсутні посилання у самій роботі;
6. наявність помилок в оформленні бібліографії;
7. бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог дійсного Положення про кваліфікаційну роботу.
8. обсяг роботи не відповідає вимогам.

Недоліки змісту як структурної складової роботи.

1. зміст роботи не розкриває тему повністю;
2. сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта, тобто не стосуються теми (предмету, об'єкту) дослідження.

Недоліки вступу:

1. висвітлення актуальності багатослівне, без зазначення сутності проблеми або наукового завдання;
2. мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження;
3. в об'єкті не виділяється та його частина, яка є предметом дослідження;
4. об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу не співвідносяться між собою як загальне і часткове;
5. має місце збіг формулювання проблеми, мети, завдань роботи.

Недоліки оглядово-теоретичного розділу роботи:

1. наявність фактичних помилок в огляді літератури;
2. відсутність згадування важливих літературних джерел, що мають пряме відношення до розв'язання проблеми та опублікованих у доступній для студентів літературі, що вийшла друком за останні 5 років;
3. використання великих фрагментів чужих текстів без вказівки на їх джерела, у тому числі кваліфікаційних робіт здобувачів минулих років;
4. відсутність аналізу зарубіжних праць, присвячених проблематиці дослідження;
5. відсутність аналізу вітчизняних праць, присвячених проблематиці дослідження;
6. теоретична частина не завершується висновками і формулюванням предмета власного емпіричного дослідження (для кваліфікаційної роботи СВО «магістр»);
7. тема роботи не збігається з метою дослідження;
8. теоретична і практична частини не узгоджуються між собою.

Недоліки аналітичного та емпіричного розділів роботи:

1. робота побудована на основі чужої методики, модифікованої і скороченої автором без перевірки якості модифікації і скорочень;
2. автор використовує методики без посилань на джерело їх отримання або їх автора;
3. у роботі відсутній детальний опис процедури проведення дослідження: за наведеним описом відтворення процедури є неможливим;
4. у роботі відсутня інтерпретація отриманих результатів, висновки побудовані як констатація первинних даних;
5. отримані результати автор не співвідносить з результатами інших дослідників, роботи яких він обговорював у теоретичній частині.

Недоліки висновків:

1. кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають визначеним завданням;

2. висновки неконкретні, мають описовий характер.

Етичні аспекти роботи:

1. автор порушив етичні норми, не виправдано розкрив анонімність учасників дослідження;

2. автор порушив норми академічної доброчесності;

3. автор використовував штучний інтелект, не дотримуючись норм академічної доброчесності;

3. автор формулює практичні рекомендації, пропонуючи рішення, що виходять за межі його професійної компетентності і можуть мати непередбачувані наслідки для суспільства.

Недоліки в організації роботи:

1. недотримання графіку виконання роботи;

2. несвоєчасність підготовки роботи до захисту;

3. несистематичність роботи з науковим керівником.

Методика і алгоритм розробки та встановлення критеріїв оцінок повинні відображати рівень виконання якісних параметрів роботи і врахування визначених помилок, недоліків з їх кваліфікаційним поділом на грубі помилки та недоліки.

Кваліфікаційна робота є складовою атестації здобувачів вищої освіти в рамках освітніх стандартів підготовки магістрів за спеціальностями галуззі знань 22 Охорона здоров'я.

Для проведення атестації здобувачів вищої освіти в Університеті створюються Екзаменаційні комісії. Порядок її створення та організація роботи визначені «Положенням про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

Кваліфікаційна робота оцінюється членами екзаменаційної комісії після публічного захисту її здобувачем за національною шкалою оцінок (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»), за 200-бальною шкалою та за шкалою ECTS.

Таблиця 1

**Складові та діапазони оцінювання кваліфікаційної роботи
Галузь знань 22 Охорона здоров'я**

№	Складові оцінювання	Діапазон оцінювання	
		%	200-бальна шкала
1	Виконання змістової частини дослідження	60	0-120
2	Публічний захист	40	0-80

Оцінка здобувача вищої освіти за змістову частину кваліфікаційної роботи формується екзаменаційною комісією у балах (від 0 до 120 балів за 200-бальною шкалою), з урахуванням відгуку наукового керівника від Університету (51–100 балів) та рецензії зовнішнього рецензента (0-20 балів) і

фіксується у протоколі засідання екзаменаційної комісії.

Публічний захист результатів дослідження оцінюється екзаменаційною комісією у балах (від 0 до 80 балів за 200-бальною шкалою) і відображається у протоколі засідання екзаменаційної комісії. Загальна оцінка за кваліфікаційну роботу визначається як сума обох складових оцінювання за багатобальною (200-бальною) шкалою і фіксується у протоколі засідання екзаменаційної комісії. Кваліфікаційні роботи не допускаються до захисту, у випадку якщо оцінка змістової частини дослідження науковим керівником складає менше, ніж 51 бал. Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Бали за кваліфікаційну роботу у 200-бальній шкалі конвертуються у 4-бальну шкалу за критеріями, наведеними у таблиці 7. Оцінки за багатобальною та чотирибальною шкалами відповідальні секретарі ЕК заносять до протоколу засідання екзаменаційної комісії і до відомості обліку успішності.

Таблиця 2

200 бальна шкала оцінювання результатів навчання

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ЄКТС	За національною шкалою		Визначення
		4-х-бальна шкала		
180-200	A	5 (відмінно)	зараховано	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
160-179	B	4 (добре)		Вище середнього рівня з кількома помилками
150-159	C			В загальному правильна робота з певною кількістю помилок
130-149	D	3 (задовільно)		Непогано, але зі значною кількістю недоліків
120-129	E			Виконання задовольняє мінімальні критерії
70-119	FX	2 (незадовільно)	не зараховано	Можливе повторне складання
1-69	F			Необхідний повторний курс з освітнього компонента

Оцінювання кваліфікаційної роботи щодо критерію етичного аспекту та дотримання норм академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему виявлення та запобігання академічного плагіату в

освітній діяльності здобувачів вищої освіти в ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

ПЕРЕВЕДЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ШКАЛ ОЦІНЮВАННЯ

Під час відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти та надання їм академічної відпустки (довідки), при умові, що оцінювання до цього моменту здійснювалось за 100-бальною шкалою або національною шкалою, застосовується таблиця переведення інституційних шкал оцінювання на основі ЄКТС (таблиця 3).

Таблиця 3

Таблиця переведення інституційних шкал оцінювання на основі ЄКТС

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Інституційна 100-бальна шкала Університету	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
1*	2	3**	4***	5
180-200	A	90 – 100	95	Відмінно
160-179	B	82-89	85	Добре
150-159	C	74-81	77	
130-149	D	64-73	68	
120-129	E	60-63	61	Задовільно
70-119	FX	35-59	47	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-69	F	1-34	17	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* Значення інституційної шкали оцінювання ЗВО у пропорціях, що відповідають шкалі ЄКТС та чинній 100-бальній шкалі оцінювання результатів навчання в Університеті.

**чинна на дату визнання (перезарахування) результатів навчання інституційна шкала Університету;

*** середнє значення оцінки за 100-бальною інституційною шкалою Університету.

7. Оскарження процедури проведення або результатів захисту кваліфікаційної роботи

З метою реалізації права здобувача на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів в Університеті, у разі подання заяви здобувачем вищої освіти щодо оскарження процедури проведення або результату захисту кваліфікаційної роботи (апеляції), розпорядженням ректора створюється Апеляційна комісія.

Процедура розгляду апеляції та робота Апеляційної комісії відбувається згідно Положення про порядок оскарження результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

ДОДАТКИ

Додаток А

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Ліцензування фармацевтичної діяльності у країнах ЄС. Міжнародні вимоги та норми ЄС до фармацевтичної діяльності. Порівняльна характеристика вимог до провадження господарської діяльності в Україні та європейських країн.
2. Фармацевтична опіка та її забезпечення при відпуску лз геріатричним хворим
3. Міжнародні програми ВООЗ щодо боротьби з незареєстрованими та фальсифікованими ЛЗ.
4. Встановлення посадових окладів та надбавок працівникам аптечних закладів. Топ- 10 країн за рівнем зарплат фармацевтів.
5. Грамотна протиепідемічна фармопіка в період карантину як головна конкурентна перевага аптеки.
6. Власна торгова марка для аптеки – модна тенденція чи вигода?
7. Відповідальне самолікування. Право вибору у пацієнта ОТС – препаратів і покладання відповідальності щодо нього на фармацевта.
8. Концепція відповідального самостійного лікування – передумови виникнення, сутність, значення.
9. Відповідальне самолікування. Право вибору у пацієнта ОТС – препаратів і покладання відповідальності щодо нього на фармацевта.
10. Рівні управління державної системи забезпечення якості ліків в Україні.
11. Особливості оподаткування ЛЗ в Україні
12. Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування.
13. Сучасний стан та особливості організації фармацевтичного забезпечення населення в Україні.
14. Ліцензування фармацевтичної діяльності у країнах ЄС. Міжнародні вимоги та норми ЄС до фармацевтичної діяльності.
15. Фармацевтична опіка та її забезпечення при відпуску лз геріатричним хворим.
16. Порядок організації рецептурного відпуску ліків в Україні та країнах ЄС. Основні принципи та відмінності.
17. Порядок організації рецептурного відпуску ліків в Україні та країнах ЄС
18. Н-холіноблокатори. Класифікація. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Можливі ускладнення.
19. Класифікація засобів, що впливають на передачу збудження в

- адренергічних синапсах. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти.
20. Альфа-, бета-адреноміметики. Класифікація. Фармакодинаміка. Застосування в клініці. Небажані ефекти.
 21. Альфа-адреноміметики. Класифікація. Фармакодинаміка. Показання
 22. Бета-адреноміметики. Класифікація. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 23. Альфа-адреноблокатори. Класифікація. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти. Поняття про симпатолітики.
 24. Бета-адреноблокатори. Класифікація. Фармакодинаміка. Показання
 25. Засоби, що подразнюють рецептори. Класифікація. Механізми дії і показання до застосування власне подразнюючих і відхаркувальних засобів.
 26. Послаблюючі і жовчогінні засоби. Класифікації. Механізми дії і показання до застосування. Небажані ефекти.
 27. Засоби, що захищають рецептори (в'язучі, адсорбенти, антациди). Класифікація. Механізми дії і показання до застосування. Небажані ефекти.
 28. Місцевоанестезуючі засоби. Класифікація. Механізм дії. Застосування в клінічній практиці. Небажані ефекти.
 29. Нейротропні засоби. Психотропні речовини. Класифікації.
 30. Засоби для наркозу. Класифікація. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Ускладнення. Заходи допомоги.
 31. Етиловий спирт. Фармакодинаміка. Застосування в медичній практиці. Отруєння етиловим спиртом і його лікування.
 32. Снодійні засоби. Класифікація. Загальні принципи фармакотерапії інсомній.
 33. Снодійні похідні барбітурової кислоти. Механізм дії. Фармакодинаміка. Небажані ефекти. Гостре отруєння і принципи його лікування.
 34. Транквілізатори, як снодійні. Механізм дії. Фармакодинаміка. Показання до призначення. Гостре отруєння і принципи його лікування.
 35. Протисудомні засоби. Класифікація. Симптоматична терапія судом.
 36. Протиепілептичні і протипаркінсонічні засоби. Механізми дії. Принципи Застосування.
 37. НПЗЗ–похідні саліцилової кислоти. Фармакокінетика. Фармакодинаміка. Небажані ефекти. Застосування в клініці.
 38. НПЗЗ – похідні піразолону і аніліну. Фармакокінетика. Фармакодинаміка. Небажані ефекти. Застосування в клініці.
 39. НПЗЗ – похідні фенілпропіонової, фенілоцетової, антранілової, індолоцетової кислот і оксикамів. Механізми дії. Небажані ефекти. Застосування в клініці.

40. Наркотичні анальгетики. Класифікація. Механізм дії.
Фармакодинаміка. Показання до застосування.
41. Гостре отруєння опіоїдами. Принципи лікування. Лікарська залежність.
42. Нейролептики. Класифікація. Фармакодинаміка.
Показання до призначення.
Небажані ефекти. Поняття про нейролептаналгезію.
43. Транквілізатори. Класифікації. Фармакодинаміка. Показання до пр
изначення. Небажані ефекти.
44. Психоседативні засоби. Класифікація. Фармакодинаміка.
Показання до застосування. Небажані ефекти.
45. Антидепресанти. Класифікація. Фармакодинаміка. Показання до призначення. Небажані ефекти.
46. Психостимулюючі засоби. Класифікація.
Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти.
47. Кофеїн. Фармакодинаміка. Показання до застосування.
48. Аналептики. Класифікація. Механізми дії. Показання до призначення. Небажані ефекти.
49. Протиангінальні засоби. Класифікація.
50. Бета-адреноблокатори і блокатори кальцієвих каналів, як протиангінальні.
Механізми дії. Небажані ефекти.
51. Механізми дії. Застосування.
52. Класифікація сечогінних за силою і швидкістю дії. Механізми дії. Показання до застосування. Небажані ефекти.
53. Петлеві і осмотичні діуретики. Механізми дії.
Показання до застосування. Небажані ефекти.
Поняття про форсований діурез.
54. Тіазидні і тіазидоподібні діуретики. Механізми дії. Показання до застосування. Небажані ефекти.
55. Калійзберігаючі діуретики. Механізми дії. Показання до застосування. Небажані ефекти. Основні принципи призначення діуретиків.
56. Гіпотензивні засоби. Класифікація. Принципи терапії артеріальних гіпертензій.
57. Гіпотензивні: нейротропні та ті, що впливають на
58. Міотропні гіпотензивні засоби. Класифікація. Механізми дії. Небажані ефекти.
59. Гіпертензивні засоби. Класифікація. Показання до призначення. Небажані ефекти.
60. Ангіопротектори. Гіполіпідемічні засоби. Класифікація. Застосування.
61. Гормональні препарати. Класифікація. Види гормонотерапії. Приклади.
62. Препарати гормонів гіпоталамуса і гіпофіза. Загальна

- характеристика. Показання до призначення.
- 63.Препарати гормонів щитовидної залози. Антитиреоїдні засоби. Механізми дії. Небажані ефекти. Застосування.
 - 64.Препарати гормонів паращитовидних залоз. Фармакодинаміка. Застосування в клінічній практиці.
 - 65.Препарати гормонів підшлункової залози. Інсуліни. Класифікації. Фармакокінетика, фармакодинаміка. Небажані ефекти.
 - 66.Показання до застосування препаратів інсуліну. Принципи інсулінотерапії. Невідкладна допомога при гіпо- і гіперглікемічних комах.
 - 67.Синтетичні антидіабетичні засоби. Класифікація. Механізми дії. Показання до застосування.
 - 68.Гормони кори надниркових. Препарати мінералокортикоїдів. Механізм дії. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 - 69.Препарати глюкокортикоїдів. Фармакодинаміка. Показання до застосування.
 - 70.Фармакокінетика препаратів глюкокортикоїдів. Їх порівняльна характеристика. Небажані ефекти. Правила призначення.
 - 71.Препарати жіночих статевих гормонів. Класифікація. Фармакологічні ефекти. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 - 72.Препарати чоловічих статевих гормонів. Фармакологічні ефекти. Застосування. Небажана дія.
 - 73.Засоби анаболізму стероїдної і нестероїдної структури. Механізми дії. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 - 74.Класифікації вітамінів. Види вітамінівотерапії. Препарати вітамінів В₁, В₂, В₆. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 - 75.Препарати вітамінів РР, С, Р. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 - 76.Препарати вітамінів А, Е, Д. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 - 77.Ферментні препарати і інгібітори ферментів. Класифікації. Загальна характеристика. Застосування.
 - 78.Засоби, що впливають на систему крові. Класифікація. Засоби, що стимулюють еритропоез.
 - 79.Засоби, що застосують для лікування гіпохромних анемії. Класифікація препаратів заліза. Фармакокінетика і фармакодинаміка. Небажані ефекти. Гостре отруєння, лікування.
 - 80.Засоби, що застосують для лікування гіперхромних анемії. Фармакодинаміка, фармакокінетика. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 - 81.Кровозамінні рідини. Класифікації за складом і призначенням.

- Показання до застосування. Небажані ефекти.
82. Засоби, що знижують згортання крові і підвищують фібриноліз. Класифікація.
83. Антикоагулянти прямої дії. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти. Принципи призначення.
84. Антикоагулянти непрямой дії. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти. Принципи призначення.
85. Фібринолітичні засоби і антиагреганти. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти. Принципи призначення.
86. Засоби, що підвищують згортання крові і пригнічують фібриноліз. Класифікація. Прокоагулянти. Механізми дії окремих груп. Застосування.
87. Інгібітори фібринолізу. Класифікація. Фармакодинаміка. Показання до застосування. Небажані ефекти. Проагреганти. Застосування.
88. Імуносупресанти та протипухлинні засоби. Класифікація. Застосування. Небажані ефекти.
89. Імуностимулятори. Класифікація за походженням і механізмом дії. Загальні принципи призначення.
90. Протиалергічні засоби. Класифікація. Загальні принципи терапії алергічних реакцій негайного і сповільненого типу.
91. H₁-гістаміноблокатори. Класифікація. Фармакодинаміка і фармакокінетика. Показання до призначення. Небажані ефекти.
92. Анафілактичний шок. Типи. Принципи лікування. Поняття про лікарську хворобу.
93. Загальна характеристика антимікробних засобів. Умови, що визначають протимікробну активність. Поняття про антимікробний і хіміотерапевтичні спектри.
94. Дезинфікуючі і антисептичні засоби. Класифікація і загальна характеристика.
95. Галогеновмісні речовини. Окислювачі. Кислоти і луги. Механізми антимікробної дії. Застосування в медицині.
96. Антисептичні засоби аліфатичного, ароматичного ряду і групи барвників. Детергенти. Застосування в медицині.
97. Солі металів. Місцева і резорбтивна дія. Протимікробні засоби з групи солей металів. Отруєння солями важких металів. Принципи антидотної терапії.
98. Класифікація хіміотерапевтичних засобів. Основні принципи хіміотерапії.
99. Антибіотики. Класифікації антибіотиків за антибактеріальним спектром і механізмами дії.
100. Принципи раціональної антибіотикотерапії. Основні ускладнення

- антибіотикотерапії. Заходи їх профілактики і лікування.
101. Пеніциліни. Класифікація. Механізм дії. Антибактеріальний спектр. Небажані ефекти.
 102. Цефалоспорини. Класифікація. Механізм дії. Антибактеріальний спектр. Небажані ефекти.
 103. Макроліди і азаліди. Класифікація. Механізм дії. Антибактеріальний спектр. Небажані ефекти.
 104. Аміноглікозиди. Класифікація. Механізм дії. Антибактеріальний спектр.
 105. Небажані ефекти.
 106. Антибіотики групи тетрацикліну і левоміцетину. Механізми дії. Антибактеріальний спектр. Небажані ефекти.
 107. Антибіотики для зовнішнього застосування. Характеристика окремих груп. Небажані ефекти. Застосування.
 108. Сульфаніламідні препарати. Класифікація. Механізм дії. Застосування.
 109. Принципи сульфаніламідотерапії. Небажані ефекти. Умови раціонального призначення.
 110. Протимікробні засоби – похідні нітрофурану, 8-оксихіноліну, імідазолу. Механізм дії. Показання до застосування. Небажані ефекти.
 111. Хінолони і фторхінолони. Класифікація. Механізм дії. Антибактеріальний спектр. Небажані ефекти.
 112. Протимікозні засоби. Класифікація. Показання до призначення. Небажані ефекти.
 113. Протитуберкульозні засоби. Класифікація. Основні принципи лікування туберкульозу. Небажані ефекти окремих груп.
 114. Протиспірохетозні засоби. Механізми дії окремих груп препаратів. Застосування. Небажані ефекти.
 115. Протигельмінтозні засоби. Класифікація. Механізми дії окремих груп препаратів.
 116. Протималярійні засоби. Класифікація. Характеристика препаратів. Небажані ефекти.
 117. Протиамебіазні засоби. Класифікація. Характеристика препаратів. Небажані ефекти.
 118. Засоби для лікування токсоплазмозу, лямбліозу, трихомоніазу. Характеристика препаратів. Небажані ефекти.
 119. Противірусні засоби. Класифікація. Механізми дії окремих груп. Застосування. Небажані ефекти.
 120. Засоби, що впливають на секреторну функцію шлунку. Фармакодинаміка. Показання до призначення. Поняття про гастропротектори.
 121. Гепатотропні засоби. Засоби, що регулюють функцію підшлункової залози. Механізми дії. Показання до призначення.
 122. Засоби, що впливають на функції органів дихання. Класифікація. Застосування окремих груп препаратів. Небажані ефекти.

123. Засоби, що впливають на тонус і скоротливу активність міометрію. Класифікація. Застосування окремих груп препаратів. Небажані ефекти.
124. Основні принципи терапії гострих отруєнь.
125. Класифікація антидотів. Застосування специфічних антидотів. Приклади.
126. Симптоматична терапія судорожного синдрому, психомоторного збудження,
127. больового синдрому, гіпо- і гіпертермій.
128. Засоби невідкладної допомоги при гострій серцевій недостатності.
129. Засоби невідкладної допомоги при порушеннях дихання, спазмах гладкої мускулатури органів черевної порожнини.
130. Фармакотоксикодинаміка. Основні поняття. Види побічних реакцій ліків.

Зразок заяви про вибір теми та затвердження наукового керівника

Ректору Міжнародного
університету ім. Пилипа
Орлика
д.психол. н., професору Н.
Євдокимовій
здобувача групи _____

(прізвище, імя, по-батькові
здобувача)

ЗАЯВА

Прошу дозволити написання кваліфікаційної роботи другого магістерського рівня вищої освіти на тему:

і призначити науковим керівником

(вчена ступінь, звання, прізвище, імя, по-батькові)

«_____» _____ 20__ року _____

«ПОГОДЖЕНО»
Завідувач кафедри фармації

(підпис) (прізвище та ініціали)

Декан факультету охорони здоров'я

(підпис) (прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(підпис) (прізвище та ініціали)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів	Примітка

Здобувач _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Зразок подання

**ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ
ПИЛИПА ОРЛИКА»**

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ АТЕСТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАХИСТУ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Направляється

Здобувач

_____ (прізвище та ініціали)

до захисту кваліфікаційної роботи

за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація

на тему: _____

_____ (назва теми)

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету охорони здоров'я _____
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри фармації _____
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Довідка про успішність

_____ (прізвище та ініціали студента)

за період навчання в Міжнародному класичному університеті імені Пилипа Орлика, на факультеті охорони здоров'я з 20__ року до 20__ року повністю виконав навчальний план за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%; шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%

Декан факультету _____
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Здобувач (ка) _____

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

«____» _____ 20__ року

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота розглянута.

Здобувач (ка) _____
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даної роботи в Атестаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
(назва)

(підпис)
ініціали)

(прізвище та

«____» _____ 20__ року

Зразок оформлення титульного аркуша кваліфікаційної роботи

**ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПИЛИПА ОРЛИКА»
Факультет охорони здоров'я
Кафедра фармації**

**Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра
за освітньою програмою «Фармація»
зі спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»
на тему: « »**

Виконала:

студентка V курсу, групи _____

спеціальності:

226 Фармація, промислова
фармація

ПІБ (повністю)

Керівник:

канд. фарм. наук, доц. ПІБ

Рецензенти:

канд. фарм. наук, доц. ПІБ

к. фарм. наук, доц. ПІБ

Миколаїва 2024

Орієнтовний зразок оформлення змісту роботи**Тема: «»****ЗМІСТ**

ПЕРЕЛІК УМОВИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ПАТОБІОХІМІЧНІ МЕХАНІЗМИ УРАЖЕННЯ ТКАНИНИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ПРИ ІНТРАЦЕРЕБРАЛЬНОМУ КРОВОВИЛИВАННІ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ).....	11
1.1. Основні напрямки терапії геморагічних інсультів	11
1.2. Виникнення енергетичного дефіциту та його значення у формуванні порушень метаболізму нейронів головного мозку	17
1.3. Перспективи застосування нейротрофічних церебропротекторів з метою фармакологічної корекції порушень енергетичного метаболізму головного мозку	27
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ	32
2.1. Об'єкти дослідження, принципи формування експериментальних груп	35
2.2. Метод відтворення інтрацеребральних геморагій.....	38
2.3. Метод реєстрації неврологічних порушень за шкалою McGrow.....	40
2.4. Біохімічні методи дослідження показників енергетичного метаболізму головного мозку	42
2.6. Біохімічні методи дослідження розвитку окисного і нітрозуючого стресу	47
РОЗДІЛ 3. ДИНАМІКА ЗМІН ВМІСТУ ОСНОВНИХ МЕТАБОЛІТІВ ЕНЕРГООБМІНУ ТКАНИНИ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ТВАРИН З ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЮ ВНУТРІШНЬОМОЗКОВОЮ ГЕМАТОМОЮ....	51
3.1. Вплив цереброкуруну на ключові етапи енергетичного метаболізму мозку тварин з експериментальним інтарцеребральним крововиливом	51
3.2. Вплив кортексину на основні етапи енергопостачання мозку тварин з експериментальним інтарцеребральним крововиливом.....	55
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	60
РОЗДІЛ 4. ВПЛИВ ЦЕРЕБРОКУРИНУ, СЕМАКСУ, КОРТЕКСИНУ І ЦЕРЕБРОЛІЗИНУ НА ОКИСЛЮВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТКАНИНИ МОЗКУ ТВАРИН З ВНУТРІШНЬОМОЗКОВОЮ ГЕМАТОМОЮ	61
4.1. Динаміка змін вмісту продуктів окисної модифікації білка в головному мозку щурів з експериментальним внутрішньомозковим крововиливом	61
4.2. Вплив препаратів, що вивчаються на активність каталази і рівень розвитку нітрозуючого стресу у тварин з модельованим інтарцеребральним крововиливом.....	65
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 4	70
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
ДОДАТКИ.....	85

Додаток Д

**Приклади оформлення бібліографічних посилань ДСТУ 8302:2015
«Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні
положення та правила складання»**

Автоматичне оформлення посилань за ДСТУ 8302:2015 онлайн

Оформлення бібліографічних посилань у списку використаних джерел за стандартом ДСТУ 8302:2015 вимагає знання норм і положень стандарту щодо різних типів джерел, використовуваних знаків, принципів поділу посилань на зони. За допомогою сервісу «Grafіati» ви можете оформлювати посилання для наукових і дипломних робіт, дисертацій і т. ін. онлайн. Програма генерує посилання відповідно до вимог стандарту. Щоб скористатися нею, перейдіть на головну сторінку сайту, оберіть ДСТУ 8302:2015 у списку стилів та заповніть поля у формі додавання джерела, попередньо обравши його тип.

Приклади оформлення бібліографічних посилань у списку використаних джерел згідно з ДСТУ 8302:2015

Книга одного автора

Іванова В. Д. Технологія виробництва продуктів бджільництва : курс лекцій. Миколаїв : МДАУ, 2009. 245 с.

Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. 2-ге вид., стер. Київ : Либідь, 2001. 240 с.

Браун Д. Код да Вінчі. Харків : КСД, 2006. 478 с.

Пономарьов А. П. Українська етнографія : курс лекцій. Київ : Либідь, 1994. 315 с.

Прищенко С. В. Кольорознавство : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і допов. Київ : Кондор, 2018. 436 с.

Parker J. Principles of scientific research. 7th ed. London : Editorial, 2017. 301 p.

Книга двох або трьох авторів

Боярин М. В., Нетробчук І. М. Основи гідроекології: теорія й практика : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 365 с.

Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ : Пульсари, 2004. 398 с.

Марисова І. В., Кедров Б. Ю. Систематика хордових тварин. Ніжин : НДПУ ім. М. Гоголя, 2003. 132 с.

Артеменко А. П., Бобловський О. Ю. Від глобалізації до індивідуалізації: топологія міжкультурної взаємодії : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 215 с.

Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі. Київ : Вид. дім Дмитра Бурого, 2008. 336 с.

Коваленко А. Д., Герасимчук О. П., Данилюк А. С. Міжнародне кредитування. 2-ге вид. Київ : Наука, 2018. 155 с.

Wilson D., Lister P., Andrews A. Modern surgery. Manchester : MAN, 2011. 240 p.

Книга чотирьох і більше авторів

Астрономія : навч. посіб. / І. А. Климишин та ін. Одеса : Астропринт, 2012. 352 с.

Міжнародна торгівля / Ю. Г. Козак та ін. 5-те вид., перероб. та допов. Київ : Центр учб. літ., 2015. 272 с.

Сучасна українська мова / О. М. Григор'єв та ін. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 488 с.

Referencing styles / G. R. Edwards et al. Los Angeles : International Publishing, 2010. 280 p.

Книга без зазначення автора (з редактором тощо)

Економічна енциклопедія / за ред. В. В. Шевченка. Київ : Альманах, 2016. 304 с.

Атлас зоології / уклад.: Х. Тола, Є. Інф'єста. Харків : Ранок, 2005. 96 с.

Мінералогічний словник / уклад.: В. С. Білецький, В. Г. Омельченко, Г. Д. Горванко. Маріуполь : Сх. вид. дім, 2016. 488 с.

Routledge handbook of international statebuilding / ed. by D. Chandler, T. D. Sisk. London : Routledge, 2013. 448 p.

Книга – окремий том (частина) багатотомного видання

Антологія української юридичної думки / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Юрид. кн., 2002.

Т. 1 : Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права. 568 с.

Етимологічний словник української мови : у 7 т. / уклад.: Р. В. Болдирев та ін. Київ : Наук. думка, 1989. Т. 3 : Кора-М. 552 с.

Шишкін В. І. Судові системи країн світу : навч. посіб. : у 3 кн. Київ : Юрінком Інтер, 2001. Кн. 2. 336 с.

Мала гірнича енциклопедія : у 3 т. / за ред. В. С. Білецького. Донецьк : Донбас, 2007. Т. 2 : Л-Р. 652 с.

Частина книги (розділ тощо)

Шевченко Р. О. Особливості селекції яблунь. Практикум з ботаніки / ред. О. С. Самійленко. Херсон, 2018. С. 22-36.

Ярошевич Н. Б., Чубка О. М., Якимів А. І. Інструменти боргового фінансування суб'єктів підприємництва в Україні: правовий статус, структурна динаміка, податкові наслідки. Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку національного господарства : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро, 2019. С. 55-89.

Goehr L. The concept of opera. The Oxford handbook of opera / ed. by Н. М. Greenwald. Oxford, 2014. P. 92—136.

Стаття (публікація) в періодичному виданні

Стаття в журналі

Зайцева О. М. Варіантність у родовій категоризації іменників: (на матеріалі мовлення сучас. укр. телебачення). Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія». 2018. Т. 21, № 1. С. 121-130.

Кольцова Я. І., Нікітін С. В. Одержання пористих склокристалічних матеріалів з використанням паливного шлаку. Питання хімії та хімічної технології. 2020. № 1. С. 33-38. DOI: 10.32434/0321-4095-2020-128-1-33-38 (дата звернення: 11.06.2020).

Капируля М. Ядерний тероризм в сучасній міжнародній системі. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2008. Вип. 73, ч. 2. С. 66-68.

Chua N. Y., Lundbye J. Endovascular catheter as a rewarming method for accidental hypothermia. Therapeutic hypothermia and temperature management. 2012. Vol. 2, no. 2. P. 89-91. URL: <https://doi.org/10.1089/ther.2012.0001> (date of access: 06.05.2020).

Стаття в газеті

Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. *Голос України*. 2018. 20 лип. С. 10.

Монаєнко А. Поза чергою не рахується? Особливості звільнення суддів за порушення присяги. *Юридична газета*. 2017. 17 січ. С. 28—29.

Величко О. Р., Лисенко Д. П. Відшкодування матеріальних витрат. *Газета про бухгалтерський облік*. 2019. Квітень. С. 16

Електронний ресурс

Сайт

«Файлу» чи файла»: який родовий відмінок слова «файл»? *Kyiv Dictionary*. URL: <https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/consulenza-linguistica/vyusk3/failu-faila/> (дата звернення: 20.05.2022).

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют на дату 11.06.2020. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates?date=11.06.2020&period=daily> (дата звернення: 11.06.2021).

Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.univ.kiev.ua/> (дата звернення: 05.11.2022).

APA Style Introduction. Purdue University. URL: https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/apa_style/apa_style_introduction.html (date of access: 09.06.2023).

Диск

Тараненко Ю. А. Енциклопедія українського козацтва. Запоріжжя, 2006. 2 електрон.-опт. диски (DVD-R).

Тартак. Сімка. Наш формат, 2012. 1 електрон.-опт. диск (CD).

Дисертація

Герасименко Ю. А. Рецепція української історії в західноєвропейській прозі кінця XX – початку XXI століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05. Бердянськ, 2018. 259 с.

Наконечний А. Б. Примусове відчуження земельних ділянок за законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Одеса, 2015. 225 с.

Урба С. І. Пріоритети та інструменти розвитку аграрного сектора в системі забезпечення економічної безпеки України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Львів, 2019. 562 с.

Автореферат дисертації

Скарга О. О. Транснаціоналізація туристичних послуг в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02. Маріуполь, 2019. 22 с.

Ергієва К. І. Фортепіанна гра як жанрово-комунікативний та інтерпретативно-стильовий феномен : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Одеса, 2019. 17 с.

Заяць А. Є. Міське суспільство Волині XVI – першої половини XVII ст. : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01. Львів, 2019. 39 с.

Матеріали конференції

Тези доповіді

Святецька А. В. Діалектизми у повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» : семантико-стилістичний аспект. Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 19—20 жовт. 2018 р. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2018. С. 19-23.

Киридон А., Троян С. М. Грушевський і основні етапи українського державотворення. Міжнародна наукова конференція до 150-річчя М. С. Грушевського : тези доп., 17 верес. 2016 р., Острог / редкол.: Винар Л.-Р. та ін. Острог, 2016. С. 44-47.

Івченко В. О. Проблема правового регулювання імпичменту в Україні. Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності : тези доп. учасників XXV Наук.-практ. конф. курсантів та студентів, м. Харків, 17 трав. 2018 р. / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. С. 35-36.

Закон, нормативний акт

Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 19 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 11.06.2022).

Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : станом на 02 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 09.06.2023).

Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : Постанова Каб. Міністрів

України від 30.08.2017 р. № 704 : станом на 29 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF> (дата звернення: 05.05.2022).

Про відзначення державними нагородами України працівників Національного університету «Чернігівська політехніка» : Указ Президента України від 09.06.2020 р. № 215/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2152020-34077> (дата звернення: 11.06.2024).

Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених — докторів наук : Постанова Верховної Ради України від 05.02.2019 р. № 2676-VIII. *Голос України*. 2019. 19 лют. С. 4.

Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань : Постанова Каб. Міністрів України від 28.06.1997 р. № 644. *Офіційний вісник України*. 1997. № 27. С. 105.

Конституція України : від 28.06.1996 р. : станом на 01 січ. 2006 р. Київ : Ін Юре, 2006. 144 с.

Препринт

Головач Ю., Пляцко Р., Сварник Г. Петер Пулюй і архів Івана Пулюя. Львів : Ін-т фізики конденс. систем НАН України, 2020. 24 с. (Препринт. Ін-т фізики конденс. систем НАН України ; ISMP–20–01).

Протидія агресивному податковому плануванню в Україні / С. С. Брехов та ін. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2017. 108 с. (Препринт. Наук.-дослід. ін-т фіскал. політики Ун-ту ДФС України).

Simon J. *Physics of oscillations*. Poznań : University of Poznań, 2019. 121 p. (Preprint. University of Poznań ; UP-02).

Патент

Верстат для поздовжнього розпилювання круглих колод : пат. 123197 Україна : В27В 7/00. № у 2017 10306 ; заявл. 25.10.2017 ; опубл. 12.02.2018, Бюл. № 3. 4 с.

Рентгенодіагностичний препарат на основі конусно-променевого комп'ютерного томографа для обстеження кінцівок : пат. 140662 Україна : А61В 6/03, А61В 8/13, Н05G 1/02, G03В 42/02, G01N 23/04. № у 2019 07999 ; заявл. 12.07.2019 ; опубл. 10.03.2020, Бюл. № 5 (кн. 1). 1 с.

Розбірний візок для транспортування надувного човна : пат. 121790
Україна : В60Q 5/00. № и 2017 09803 ; заявл. 24.07.2017 ; опубл. 11.12.2017,
Бюл. № 23. 5 с.

Стандарт

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне
посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07-01.
Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.

ДСТУ 8746:2017. Автомобільні дороги. Методи вимірювання зчіпних
властивостей поверхні дорожнього покриття. На заміну ДСТУ Б В.2.3-2-97
(ГОСТ 30413-96), ДСТУ Б В.2.3-8-2003, СОУ 45.2-00018112-042:2009 ;
чинний від 2019-01-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2019. 20 с.

ДСТУ ISO 14024:2018. Екологічні маркування та декларації.
Екологічне маркування типу I. Принципи та процедури. На заміну ДСТУ ISO
14024:2002 ; чинний від 2020-01-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2019. 18 с.

Архівні матеріали

Закон про громадянство Української Народної Республіки. 15
листопада 1921 р. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та
упр. України). Ф. 1065. Оп. 4. Спр. 96. Арк. 48-50. Оригінал. Машинопис.

Листування [Грушевського М. С.] з друкарнями в Празі, Відні та інших
містах про видання і продаж книг. 4 лютого 1922 р. – грудень 1923 р. ЦДІАК
України (Центр. держ. іст. архів України). Ф. 1235. Оп. 1. Спр. 95.

Витяг з протоколу № _____
засідання кафедри фармації ПЗВО «Міжнародний класичний
університет імені Пилипа Орлика» про обговорення кваліфікаційної
роботи

ПІБ автора

на тему: «_____»

Присутні:

Порядок денний: про обговорення кваліфікаційної роботи (ПІБ автора)
«_____» (керівник _____) з
рекомендацією до захисту на ПАК.

Слухали: Звіт (ПІБ виконавця) кафедри фармації про проведену
наукову діяльність за темою «_____» за _____ – _____ рік.

Ухвалили: Рекомендувати кваліфікаційну роботу за темою: «_____»

Завідувач кафедри _____

Секретар кафедри _____

ВІДГУК

наукового керівника на кваліфікаційну роботу освітньо-кваліфікаційного рівня _____
спеціальності _____
(прізвище, ім'я та по-батькові) _____
на тему _____

Актуальність теми _____

Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість _____

Оцінка роботи _____

Загальний висновок та рекомендації про допуск до захисту _____

Науковий керівник _____
(підпис) (вчене звання, прізвище та ініціали)

«_____» _____ 20 ____ р.

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу _____

(прізвище, ім'я та по-батькові)

на тему _____

Актуальність теми _____

Теоретичний рівень роботи _____

Пропозиції автора по темі дослідження _____

Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість _____

Недоліки роботи _____

Загальний висновок і оцінка роботи _____

Рецензент _____

(підпис) (вчене звання, прізвище та ініціали)

«_____» _____ 20 ____ р.